

SLOVENEK

Cene inšertov:

Enostopne petlinne vrste mal
oplati po Din. 1-50 in Din. 8-
veliki oplati po Din. 45 mm vi-
šine po Din. 2 50, poslana itd.
po Din. 4-.

Pri večjem naročilu popust
Izda vsak dan izvenredni
ponedeljki in dnevi po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljeno na dom
mesečno ..... " 12
za inozemstvo:
mesečno ..... Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji ..... Din 20
v inozemstvu ..... " 40

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nehranljiva pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 950 za naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.611, sarajev 7563, praške in dunaj. 24.797.

Uspehi.

Vsak dober predmet ima svojo «sezono». Zagrebčani hočejo imeti za Telovo svoje «pohane piceke», Ljubljancje hočejo imeti maja in junija meseca «šporgeljce» v Kletah, na jesen in zimo pa zahtevajo hrvatski in slovenski železci pečen kostanj in vinski mošt in krvave in jetrne klobase.

To so sezonski predmeti vsakdanjega življenja, ki se ponavljajo leto za letom. A tudi politika ima svoje sezonske «artikle» kakor ženska moda. Sezonski predmet slovenske politike so sedaj zaenkrat «uspehi».

Demokratje in samostojneži očitajo polancem SLS, da niso prinesli svojim volivcem iz Beograda nobenih «uspehov», češ da niso dosegli ne znižanja davkov, ne premeštitve slovenskih vojakov v domače garnizije, niso zabranili kuluka, da niso dosegli vpoštevanja gospodarskih zahtev Slovenije v državnem proračunu in da niso dosegli avtonomije Slovenije. Če bi smatrali mi politiko za demagogijo, potem bi vprašali, koliko so dosegli drugi klubi, koliko demokratski klub, ki je po številu še enkrat močnejši kakor Jugoslovanski klub in v katerem se nahaja posl. Reisner? Ne vprašamo, koliko so dosegli njihovi poslanci za Slovenijo. Vprašamo, koliko je sploh upoštevala vlada njihove zahteve, kaj so torej dosegli? Odgovor: Nič. In vendar bi po centralističnem programu teh strank, po njihovem programu o narodnem edinstvu, morali demokratski poslanci delovati in dosegati uspehe za vse pokrajine države, torej tudi za Slovenijo, ako njihov program ni humbug, varanje javnosti, ako ni samo krinka za velebrski program. Pri vprašanju uspehov pride pač v poštev, kaj more v naših razmerah opozicija v narodni skupščini sploh doseči v državah, kjer je le malo smisla za demokracijo in upravo, se tudi stvarni razlogi opozicije upošteva. Celotno v avstrijskem parlamentu so se izvele narodnostne zahteve tudi predlogi opozicijskih poslancev upoštevali, brez opazra na to, ali so se nanašali na državno ali na avtonomno upravo, ker so se zavedali, da je treba prvič vzdržati kontinuiteto državne uprave — opozicija lahko postane vlada — drugi pa, ker so se zavedali, da vsaka korist in vsaka gospodarska koncesija na korist pokrajine prinaša koristi tudi državi v obliki večje državne moči prebivalstva.

Danes nimajo naši zastopniki nič več opraviti s pametjo in z upravo razsodnostjo vlade, ampak se morajo ravnati s strankarsko zagrizenostjo. V Beogradu ni merodajna upravná solidnost — kaj je uprava za Beograd? V Beogradu je glavna stvar «partija», glavna stvar je vladna stranka in privaten interes voditeljev vsakokratne vladne stranke. «Vse to je tvoje, če predme padeš in me moliš — če rekel skušnjavec Kristus; »vse to bo tvoje, če predme padeš in me voliš» — to je geslo vsakokratne vladajoče stranke v Beogradu, ali je radikalna ali demokrat-ska. Kaj pomeni tam doli ta ali ona gospodarska korist te ali one pokrajine, kaj lokalne socialne in kulturne zahteve, kaj potrebe ljudstva izven glavnega mesta — glavno je, da zmaga pri volitvah vladajoča «partija». Kdor se pokori «partiji», dobi in doseže vse, kdor pa se partizanski korupciji postavi po robu — ta naj gladuje! Ako bočemo, da bo upravná korupcija enkrat konec, potem ni drugega sredstva kakor opozicija in sicer ostra in prava opozicija, ki ni podkupljiva, ki vlado in vladne stranke kontrolira, neusmiljeno kritizira, propagira svoj program, ustvarja s tem vzgledom in s pozitivnimi, stvarnimi predlogi po vsej državi prepričanje, da je sedanje stanje v državi nevdržljivo, da se more in mora tudi drugače, pošteno in pravično vladati. To pa dela parlamentarna opozicija SLS dosledno, vztrajno in pošteno. V tem oziru ji pa tudi noben pravičen človek ne bo mogel odrekat uspehov. Slep in gluhi bi moral biti tisti, ki ne bi videl velikan-skega uspeha, ki ga je dosegel Jugoslovanski klub v svojem programatičnem delovanju. Po njegovi zaslugi se danes avtonomizem ali, kakor se izražajo drugi, federalizem ne smatra več za zgolj teoretično vpra-

Viharna manifestacija narodne skupščine za pravice primorskih rojakov.

VSA ZBORNICA APLAVDIRA GOVORU DR. HOHNJECA.

Beograd, 27. okt. (Izv.) Danes dopoldne ob pol 11. se je začela seja narodne skupščine. Po običajnih formalnostih je dobil besedo poslanec Jugoslovanskega kluba dr. Josip Hohnjec, da razloži svojo interpelacijo, katero je pred nekaj dnevi vložil na zunanega ministra dr. Ninčiča glede postopanja z našimi rojaki v Italiji. Dr. Hohnjecu so ves čas govora burno pritjevali vsi poslanci brez razlike strank.

Dr. Hohnjec je izvajal: Oglasil sem se k besedi, da obrnem pozornost na vprašanje, ki se tiče naših slovenskih in hrvatskih bratov v Italiji. Njihova usoda je zelo žalostna ter nam preko meje kličejo: Morituri vos salutanti! In v resnici moram reči, da so fašisti obsodili naše brate na narodno smrt. (Dol ž njimi!) Vrgli so iz naših šol naš jezik! (Italijanski barbari!) Italijanska gospoda je za svojo deco v naši državi izposlovala ne samo največjo možnost šolanja, marveč je dosegla popolno enakovrednost italijanskih šol z našimi šolami. Pa ne samo to. Italijani se na italijanskih šolah v naši državi smejo posluževati tudi svojih učiteljev iz Italije in lahko uporabljajo v italijanskem državnem duhu pisanih knjig. Take koncesije je dobila peščica Italijanov v naši državi, a za protislužno preganjajo Italijani vse naše narodne duhovnike in učitelje. In sedaj so italijanski učitelji začeli poitalijančevati slovensko in hrvatsko deco. Tako barbarstvo, ki nacionalno ubija ljudi druge narodnosti, moramo pred obrazom cele Evrope obsoditi in proti njemu najodločnejše protestirati. (Burno

odobranje.) Mi najodločnejše protestiramo proti surovemu postopanju nasproti našemu časopisu. Našim ljudem je prepovedano izdajati časopise v samo našem jeziku; slovenskemu in hrvatskemu originalu mora biti priložen italijanski prevod. (Klic: Skandal! — Niti ene kulturne države ni, kateri bi se moglo očitati take stvari kot Italiji! — Tako je treba prekiniti pogajanja z Italijo!) Politični prefekt v Pulju je izdal sličen dekret in odredil, da ne smejo v Italijo prihajati slovenski in hrvatski časopisi iz naše države. To je nekulturen čin, ki se ne bi smel dogoditi v Evropi. Mi tukaj protestiramo proti nekulturi in barbarstvu! (Burno odobranje cele skupščine.) Ko sem vložil interpelacijo na zunanega ministra, sem imel v mislih svobodo misli in svobodo šole za naše brate v Italiji. Hotel sem, da svojim bratom prožimo bratsko roko, ker to je naša pravica, ki nam jo daje ves civilizirani svet. Mi se ne vmešavamo v italijanske notranje razmere, z vso odločnostjo pa zahtevamo zaščito za naše preganjane brate. Pozivamo našo vlado, naj diplomatskim putem v tem smislu deluje na italijansko vlado.

Na koncu je govornik apeliral na predsednika narodne skupščine, da vpliva na zunanjega ministra, da hitro odgovori na to interpelacijo, da bi tako vsaj ena kapljica tolažbe kanila na plamen ogorčenja naših bratov.

Govoru dr. Hohnječa je sledilo burno, dolgotrajno odobranje. Vsi poslanci brez izjeme so priredili viharo manifestacijo.

Italijanska vlada popravlja.

USPEŠNA INTERVENCIJA DR. KOROŠCA V PRILOG PRIMORSKIH ROJAKOV.

Beograd, 27. okt. (Izv.) Predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec je bil ponovno pri zunanjem ministru dr. Ninčiču, da ga zainteresira za nastali težak položaj primorskih Slovencev in Hrvatov. Tudi danes popoldne je v isti zadevi obiskal dr. Ninčiča. Minister dr. Ninčič mu je povedal, da ga je danes dopoldne obiskal italijanski odpravnik poslov Sumonte ter mu izjavil, da je rimska vlada ukinila znano naredbo o italijanskem učnem

jeziku v ljudskih šolah in da je razveljavila naredbo glede slovenskih učiteljev; glede te stvari ostane status quo. G. Sumonte je obenem izjavil, da je rimska vlada poslala prefektu v Trstu naredbo, s katero se razveljavlja dekret od 22. t. m., ki določa, da morajo slovenski in hrvatski časopisi prinašati vse besedilo tudi v italijanskem prevodu. — Tako je naša vlada na zahtevo Jugoslovanskega kluba napravila uspešne korake v korist našim rojakom pod Italijo.

Mussolinijevi reški predlogi.

Beograd, 27. oktobra. (Izv.) Naša vlada je sklenila, da zahteva od Mussolinija pismen predlog glede rešitve reškega vprašanja. Tako hoče vlada, da se prično direktna pogajanja z Mussolinijem brez posredovanja našega poslanika v Rimu Antonijeveča. Zadnje predloge je namreč Mussolini podal ustno Antonijeveču. Ti predlogi so sledeči: 1. Reka Italiji. 2. Baroš in Delta Jugoslaviji. 3. Bankin naj se odstopi v zakup. Danes dopoldne se je v zunanjem ministrstvu vršila konferenca naših članov paritetne komisije. Razpravljali so o Mussolinijevih predlogih. Člani paritetne komisije so mišljenja, da je treba te predloge odbiti, vendar, ker je vprašanje arbitraže nepovoljno, skušati, da se to vprašanje na drug način mirno reši.

RAZPRAVA ZAKONA O TROŠARINI.

Beograd, 27. oktobra. (Izv.) Po govoru poslanca dr. Hohnječa na današnji seji narodne skupščine je predsednik Ljuba Jovanović odredil prehod na dnevni red: Načelna razprava o zakonu o trošarini. Ko so poročevalci večine Kocić in manjšine dr. Sečurov, Salih Balić in Žebot prečitali svoja poročila, je imel finančni minister kratek ekspezo. Poslanec Žebot je razložil odvojeno mišljenje Jugoslovanskega kluba. Seja je bila zaključena ob pol 1.

šanje, marveč se o njegovi potrebi, o reviziji ustave resno razmišlja in razpravlja že v najbolj centralističnih strankah. Centralizem, ki oploja in redi korupcijo, propada, avtonomizem se širi in napreduje. Tako se gradi bodočnost preko vseh frazerjev, korupcionistov in demagogov!

ZAPOZNELA VLADNA AKCIJA.

Beograd, 27. oktobra. (Izv.) Vlada je sklenila, da se koroza, katero je nakazalo ministrstvo za socialno politiko pasivnim krajem v Sloveniji sme prodajati po 3 dinarje. Za plačilo se počaka do 31. decembra t. l.

SPOR V RADIKALSKEM KLUBU.

Beograd, 27. oktobra. (Izv.) Danes je imel radikalni klub sejo, na kateri so razpravljali o sporu med dr. Lazo Markovićem in poslancem Rankovićem. Ranković je govoril nad eno uro in navedel mnoge očitke proti Markoviću. Ker pa danes ni mogel vseh očitkov dokazati, je klub po dolgi debati in po govoru dr. Laze Markovića sklenil, da se ta zadeva izroči v pretres ožjemu odboru, ki naj v teku 10 dni poroča klubu.

Vprašanje reparacijske konference.

Enotno stališče Francije in Belgije.

London, 27. oktobra. (Izv.) Reuter poroča, da smatrajo v merodajnih krogih izglede za sklicanje konference za ureditev reparacijskega vprašanja za ugodne. Konferenca bo pa morala upoštevati ameriške želje.

London, 27. oktobra. (Izv.) «Times» vedo poročati, da se bo Francija udeležila reparacijske konference pod gotovimi pridržki. Vprašanje pa je, če se bo angleška vlada s temi pridržki strinjala.

Pariz, 27. oktobra. (Izv.) «Temps» poroča iz Bruslja, da se bo tudi Belgija udeležila konferenc o reparacijah, ampak samo z gotovimi pridržki.

Somišljenikom SLS!

PROTESTIRAJMO PROTI ITALIJANSKE-MU NASILJU!

Italija hoče uničiti podjarmljene Slovence. Strašnemu udarcu proti slovenskim šolam je sledil drugi proti slovenskemu časopisu. Vsi občutimo to nekultureno dejanje kot udarec proti celemu narodu. Zato naj vse ljudstvo glasno zakliče kulturnemu svetu, naj ne dopusti takih nasilstev nad Slovenci v Italiji, zatiranim pa pokaže, da tostran mej niso in ne bodo pozabljeni. Pozivljemo radi tega vse naše organizacije, da v nedeljo 28. oktobra prirede krajevnim razmeram odgovarjajoče manifestacije proti italijanskemu barbarstvu. Povabite k sodelovanju tudi druge organizacije, da ves narod brez izjeme da izraza svoji boli. Kjer bi taka manifestacija ne bila mogoča, porabite druge predrutve, da se spomnite naših bratov. Pošljite poročila o manifestacijah in sklenjene resolucije časopisu.

Za SLS:

B. Remec, t. č. podnačelnik.

Belgrajsko pismo.

Beograd, 25. oktobra 1923.

Pravkar minule dvorske svečanosti so se precej razlikovale od onih, na kakršne je bilo srbsko ljudstvo navajeno za časa svojih narodnih dinastij. Bile so vse bolj ceremonialne in — kolikor je to v Beogradu sploh mogoče — pompozne. Zunanji blesk je tudi pri patriarhalnem ljudstvu vzbudil več občudovanja, kakor pa notranjega občudovanja. V velikem delu srbske javnosti pa so te svečanosti zapustile precej mučen vtis posebno vsled udeležbe bivše grške kraljice Sofije, sestre nemškega ekscesarja Viljema. O njej vlada med Srbi skrajno slabo mnenje. Obtožujejo jo, da je ona zakrivila izdajstvo Grkov med svetovno vojno in da je vršila špionažo v prid Nemčije. Zato se je še pred svečanostmi v časopisu protestiralo proti njenemu prihodu v tako krepki formi, da je predsedništvo vlade izdalo poseben komunike, v katerem je najodločnejše dementiralo vse vesti o njenem prihodu, češ da sploh ni bilo govora o tem, da se ona povabi. Kljub temu je prisostvovala svečanostim in je bil na njeno zahtevo odslužen v dvorski kapeli parastos njenemu možu pok. kralju Konstantinu...

Poleg utrditve vezi med posameznimi balkanskimi dinastijami je bil povodom svečanosti izvršen važen zunanepolitični akt. Znana in toliko kritizirana vojna konvencija, ki je bila sklenjena med našo državo in Romunijo 7. junija 1921 in katere veljavnost je ravno iztekla, je bila podaljšana za tri leta. V tej konvenciji si obe državi za slučaj napada garantirata medsebojno oboroženo pomoč in se obvezujeta, da ne bosta brez predhodnega sporazuma sklepali nobenih pogodb s tujimi državami.

Ne sme se končno prezreti incident, ki v najlepši luči pokaže, kakšnih metod se poslužujejo radikali v borbi proti svojim političnim nasprotnikom. Vsi parlamentarni klubi so bili pozvani, da delegirajo po tri člane, ki bodo prisostvovali svečanostim. Jugoslovanski muslimanski klub je odredil dr. Spaha, dr. Hrastnico in prof. Baljića. Povabilo pa sta prejela samo poslednja, dočim ga dr. Spaho ni dobil, češ da mora preje dokazati neresničnost nekakih pritožb, ki so jih proti njemu iznesli radikalni listi à la «Balkan» in «Tribuna». Misli se, da je to insceniral v svrhu diskreditiranja svojega nasprotnika sam g. Pašić, proti kateremu so bile v javnosti iznešene že neštetokrat težke obtožbe, pa nikdar ni smatral za potrebno jih dementirati, kaj šele javno nastopiti proti njim. Zadeva sama pa še ni končana, ker bodo muslimani zahtevali zadoščenje.

Kljub tem in sličnim intrigam so svečanosti izvršene po programu in so pokazale, da je monarhizem pri nas kakor tudi v drugih državah na Balkanu močan in da se še pojačava. S tem faktom se bo moralo pač še dolgo vrsto let računati.

Poravnajte naročnino!

Vlada renške republike.

Pariz, 27. oktobra. (Izv.) Iz Mainga poročajo, da se je konstituirala vlada renške republike. Predsednik je Mattens, vnani minister pa Metzen.

Pogajanja v Poruhru.

Berlin, 27. oktobra. (Izv.) Med nemškimi industrijami v Poruhru in med francoskimi oblastmi so se zopet začela pogajanja glede začetka dela v podjetjih. Od rezultata teh pogajanj je odvisno, ali se bo delo zopet pričelo ali ne.

Prehranjevalne razmere.

Monakovo, 27. okt. (Izv.) »Bayrsche Staatszeitung« poroča, da so dne dni prodajali kilo pasjega mesa po 2 milijardi mark, pasjo mast pa po 8 milijard mark. Kupna moč prebivalstva je popolnoma izčrpana. Liter mleka stane 3 milijarde mark.

Obnova dela v Hamburgu.

Hamburg, 27. oktobra. (Izv.) V posameznih ladjedelnicah so zopet pričeli z delom.

ODSTOP NIZOZEMSKÉ VLADE.

Haag, 27. okt. (Izv.) Nizozemska zbornica ni odobrila vladnega predloga za pomnožitev vojnega brodomstva v kolonijah. — Vsled te odklonitve je vlada odstopila.

ŽELEZNICARSKI ŠTRAJK NA POLJSKEM.

Varšava, 27. oktobra. (Izv.) Železničarski štrajk se vedno bolj širi.

VOLITVE V FRANCIJI.

Pariz, 27. oktobra. (Izv.) »Matin« poroča, da se bodo vršile prihodnje volitve za parlament 8. aprila l. 1924.

MASARYK ZOPET V PRAGI.

Praga, 27. oktobra. (Izv.) Masaryk se je danes vrnil s svojega potovanja.

VOLITVE V ANGLIJI.

London, 27. oktobra. (Izv.) Listi poročajo, da se bodo vršile nove volitve na spomlad.

Politične vesti.

+ Centralizem. Univ. prof. dr. Dolenc razpravlja v »Slovenskem Narodu« dne 28. t. m. z ozirom na »Poslanec« v »Slovenec« z dne 14. oktobra o pisemski tajnosti in prihaja do zaključka, da se je v omenjenem slučaju kršil zakon. V svoji razpravi konstatira med drugim: »Konkretni primer postopanja naše uprave glede pisemske tajnosti kaže zopet jasno, kako napačno ravna naša centralna oblastva, ko vedno in vedno izdajajo ukrepe, imajoč pred očmi le svoje beogradske pravne razmere in ne poznajoč naših pravnih razmer... Le popolno umevanje vseh prilik prizadetih pokrajin od strani uprave, osobito pa najstrožje izvajanje zakonov, ki obstoje za pokrajine in za celo državo, bo rodilo in pospeševalo ljubezen do države.« Izvrstno! »Slovenski Narod« v isti številki pa modruje na drugem mestu tako-le: »Bolje bi bilo vsekakor, da mesto narodnostne filozofije priznamo hladno državno-pravno stališče, da se oklenemo enotne države in da notranje nedostatke posmatramo iz tehničnih, gospodarskih, upravnih, socialnih in kulturnih vidikov...« Nezdostnost!

+ Ponižno vprašanje »Jutru«. Kaj je dejal g. Pribečević glede njemu imputirane, namišljene brzojavke deželni vladi za Slovenijo, ki dela »Jutru« tako silne pregla-vice in je tišči vsak dan v hujšo blamažo?

+ Zanimiva brzojavka. »Narodna Politika« objavlja polemichen uvodnik proti Svetoliku Saviču, uredniku belgrajškega »Balkana«. Tu beremo med drugim: »Svetolik Savič pravi, da smo Hrvati in Slovenci v Belgradu pristali na »ovu državu kakva je sada«. Jaz (dr. Janko Šimrak) mislim, da je sedaj prišel čas, da nekaj povem, česar sicer ne bi povedal. Ogromna večina Hrvatov in Slovencev je bila že pred sestankom začasnega narodnega predstavništva avtonomistična ali federalistična in taki smo bili tudi v parlamentu. V ogromni večini smo bili tega mnenja tudi v Belgradu, kjer je bilo svečano sklenjeno, da se mora obstoječe stanje v pokrajinah držati, dokler konstituenta s kvalificirano večino ne sklene drugače. Da je temu res tako, dokazuje svečana izjava tedanjega regenta Aleksandra, ki se je v neki na neko politično stranko v Zagrebu adresirani brzojavki izjavil za avtonomistično ali federalistično ureditev države. Ta brzojavka ni bila slučajno sestavljena, ampak so jo na dvoru pred podpisom dolgo proučevali. Iz tega se vidi, da je tudi dinastija želela ureditev države na podlagi ravnopravnosti.«

Zbor zaupnikov S. L. S.

VABILO

na zbor zaupnikov Slov. ljudske stranke, ki se bo vršil

dne 5. novembra 1923

ob pol 11. uri dopoldne v dvorani hotela »Uniona« v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Politika S. L. S. — poročata dr. Korošec in dr. Brejc.
2. Organizacija S. L. S. — poročata dr. Kulovec.
3. Resolucije — predložene po vodstvu S. L. S.
4. Volitev načelnika S. L. S. in prvega podnačelnika.

V nedeljo, dne 4. novembra ob 4. uri popoldne bo v dvorani Akademskega doma (poleg hotela »Union, Miklošičeva ulica št. 5) v Ljubljani zborovanje delegatov političnih organizacij S. L. S. O točkah, ki bodo predmet razpravljanja, bodo referirali dr. Korošec, Sušnik, dr. Kulovec, Vesenjaki in tajnik Krajnc.

Za načelstvo S. L. S.

dr. Korošec, t. č. načelnik.

Organizacije naj takoj izvolijo delegate za zborovanje v nedeljo. Razpravljale se bodo važne politične, gospodarske in organizacijske zadeve.

Vabilo za zbor zaupnikov naj vsakdo prinese seboj na zborovanje v nedeljo in ponedeljek, ker bo veljalo kot legitimacija.

Člane vodstva opozarjamo na sejo ob 9. uri v ponedeljek, 5. novembra.

Jugoslovanska obrtna zveza

priredi ob priliki zbora zaupnikov dne 5. novembra ob treh popoldne v Rokodelskem domu v Ljubljani, Komenskega ulica ZBOROVANJE z dnevnim redom: 1. Načelnikovo poročilo. 2. Poročilo poslanca K. Škulja. 3. Zakon o taksah. 4. Obrtno šolstvo. 5. Slučajnosti.

Ivan Ogrin, t. č. načelnik.

»Vi menite, da bi šla z mano?«

»Zelo rada bi videla; morebiti ne bo v nadlego.«

»Gotovo ne. Nositi je ne bo treba, saj otrok pri desetih letih ne potrebuje več posebne pomoči. Cilka je najboljša učenka v šoli. Ima zelo živahno domišljijo, ki je menda ne bo zvodila v poznejšem življenju na napačno pot. Izpraševala je tudi mene, kako daleč so Višarje in kje se pride tja-gor. Naj se jej izpolni želja. Če naredimo komu veselje, smo tudi sami veseli.«

Po materinem odhodu sem si mislil, da bi se deklici res ne moglo napraviti večje radosti nego bi bila ta. Ako upoštevamo latinsko prislovico: »Res severa magnum gaudium« — se nam le malokdaj primeri, da bi koga v resnici razveselili. Stavimo torej to, ko se nudi prilika.

Drugi dan 17. majnika sva šla od doma. Cilka je bila kakor v raju. Bregarica jo je lično oblekla ter jej v robove povesala toliko dobrih reči, da deklica ni dala culice nobenemu več iz rok. Do Trbiža sva se peljala po železnici, potem pa peš naprej. Izpraševala me je o raznih stvareh, da sem moral semintja šele premišljevati, kaj naj odgovorim. Sicer je pa menda boljše, da vprašuje otrok kakor da bi vpraševal učenik, ki ve, da z umljivim odgovorom ni težko položiti v učencevo srce kakaga drobnega zrna modrosti.

Pri kamenitem stebri, na katerem stoji angelj, kažoč na goro, je vzela Cilka lesen križec, kakršnih je bilo tam vedno dovolj pripravljenih za tiste, ki so romali prvič k

Dr. Joža Glonar:

»Revue des études slaves«.

Po svetovni vojski se je na zapadu zanimanje za slovanski svet nepričakovano razširilo. Deloma so ga povzdignile že med vojsko samo vsakdanje potrebe vojskujočih se sil, toda literatura, ki je takrat postala, kaže bolj praktično lice, saj je tudi izšla iz praktičnih potreb. Po sklepu vojske se je zanimanje poglobilo, iz »vojne literature«, svojevrstnega tipa, pa se je razvil tip znanstvene literature, ki v zapadnih jezikih obravnava slovansko preteklost in sedanjost. Množina te literature je že danes nenavadna, raste pa v enaki meri tudi naprej.

Prvi so se na tem polju — skoro bi človek rekel: »Kajpada!« — zgenili Nemci. Deloma so jih v to prisilile faktične razmere med svetovno vojsko, saj so ravno oni imeli med vsemi vojujočimi se silami največ opraviti s Slovani. Na drugi strani pa se zdi, da hočejo današnji nemški znanstveniki s prav posebno vnemo popraviti očiitek, ki so jim ga Slovani pred sto leti drznili pod nos: da so za časa romantike s svojim znanstvenim interesom skočili preko obširnega slovanskega sveta tja v Indijo! Pred vojno je imela Nemčija štiri, pet slavističnih stolic, danes med vsemi dvajsetimi univerzami v Nemčiji ni ne ene, ki bi ne imela kake stolice s predavanji o tej ali oni plati slovanskega življenja. Pod Bernekerjevim uredništvom je oživel Jagičev »Archiv«, ki so ga vojne zmede za par let zavrele; posebni inštituti izdajajo kar po cele vrste slavističnih publikacij in v tem tekmujejo z njimi v enaki meri privatni založniki. Ne sme se prezreti, da je bil po vojni Berlin par let naravnost centrum ruskega »zagranicega« založništva! Angleži so po vojni šele začeli sistematično organizirati slavistične stolice po svojih univerzah; tega ali onega bo zanimalo slišati, da je med profesorji slavisti na Angleškem tudi naš belokranjski rojak, Janko Lavrin, na univerzi v Nottinghamu, med Angleži zelo ugleden strokovnjak v slavističnih rečeh. V Londonu so ustvarili novo slavistično stolicu, na kateri predavata med drugimi naša prijatelja Scotus Viator in N. B. Jopson. Ta stolica izdaja tudi svoje posebno glasilo »Slavonic review«, ki ima med vsemi najširši okvir, ker se ozira n. pr. tudi na politiko in narodno gospodarstvo. Sedaj izhaja že drugi letnik. Tudi univerza v Newyorku je že lani začela izdajati serijo »slavističnih« publikacij; kot prva knjiga je izšla Stanojevičeva »Zgodovina jugoslov. literatur do l. 1800«.

Najbolj sistematično pa so s tem dotlej novim delom na zapadu začeli Francozi. Osnovali so v Parizu cel »Institut d'études slaves«, ki je nekak centrum francoskih slavističnih študij. Njegovo glasilo je »Revue des études slaves«, ki zavzema po skrbni izbiri svojega gradiva in svojih preglednih referatih zelo odlično mesto med sličnimi publikacijami. Kratka označba vsebine prvih dveh snopičev tretjega letnika bo to pokazala. J. Cvijić piše o migracijah po jugoslovanskih pokrajinah, holandski slavist N. van Wijk o naglasu slovanskega aorista, Fr. Ramovš o neki čakavsko-kajkavski izoglosi, glasovnem pojavu, ki spaja slovenščino in čakavščino v eno skupino, P. Skok o slovanskih izposojenkah v rumunščini, P. Smidts o letskih narodnih pesmih, H. Krappe o Libušini legendi, J. Rouet de Journel o slavističnem delu ruskega jezuita Martynova, N. Vulić poroča

o arheoloških raziskovanjih v naši državi, L. Niederle ocenjuje obširno rusko mitologijo, ki jo je v nemškem jeziku napisal Finck V. J. Mansikka, L. Réan piše o francoski umetnosti na Poljskem v XIX. stol., P. Boyer prinaša nekrolog L. Legerju. Posebno ceno pa daje vsakemu zvezku obširna »kronika«, ki prinaša poročila o novih slavističnih publikacijah. O splošni slavistiki poročata A. Meillet in A. Mazon, o ruski, češki, slovaški in lužiški A. Mazon, o poljski H. Grappin, o srbohrvatski A. Vailant, o slovenski L. Tesnière, o bolgarski L. Blauiieu. V poročilu o slovenski slavistiki tokrat omenja in podrobno ocenjuje g. L. Tesnière, profesor za francoščino na ljubljanski univerzi, zadnji snopič »Casopisa za slovenski jezik, književnost in zgodovino«, naše bibliografske publikacije od Simoniča naprej, Zigonovo »Prešernovo čitanko«, Erjavčev izdajo Valjavca, Grafenauerjeve in Prijateljve izdaje Jurčiča in Monografijo p. R. Čebulja »Janzenizem na Slovenskem in Františkani«. Njegovemu bistremu očesu je ušlo samo dvoje publikacij, ki bi se v tej zvezi tudi morale omeniti: Fr. Ušeničnika o naših janzenistih in Fr. Kidriča o slovenskem lekcionarju, ki sta obe izšli v — »Bogoslovnem vestniku«. To pa ni nič tako hudega; Francoz se ne more lahko domisliti, da silijo pri nas težke razmere slavista še prevečkrat v to, da poišče za svojo razpravo gostoljubja pod neslavistično streho.

Poleg te revije izdaja inštitut še kar cele tri serije slavističnih publikacij. Med »monografijami« je med drugim priobčil prevod Jirečkove študije o srbski civilizaciji v srednjem veku in zbirko Denisovih člankov »Od Vardarja do Soče«. »Slavistični priročniki« pa so dosedaj prinesli francosko izdajo Niederlovih »Slovanskih starožitnosti«, ki je v marsikaterem oziru, novo, samostojno delo, sa obsega partije, ki v češkem jeziku niso še niti izšle. Deloma že tiskajo, ali pa pripravljajo se sledeče publikacije: A. Meilleta splošnoslovanska slovnica, K. Kadleca uvod v slovansko pravo, P. strnečkova nova izdaja knjige o Cihrilu in Metodu, staroslovanska gramatika od A. Kuljbakina. V vrsti slovnice živih slovanskih jezikov pa so doslej izšli poljska, češka in srbohrvaška; slovensko slovnico za to zbirko piše L. Tesnière.

Ze ta sumarični pregled nam kaže, kako živo je med Francozi znanstveno zanimanje za slovanski svet. Da je stva v živahnem in intenzivnem razvoju, kaže razveseljivo dejstvo, da si je slavistični francoska revija referate o slavističnih publikacijah lahko razdelila med same Francoze. To je veselo znamenje, da se pripravlja in krepko raste med Francozi mlada, nova slavistična šola.

Češka vlada je francoski slavistični inštitut izdatno podprla; naj bi tudi naša vlada in sploh vsa naša kulturna javnost — n. pr. založniki — delu tega inštituta posvetila več pozornosti, ko je je doslej!

To poročilo se omejuje sicer na slavistiko po neslovanskih deželah, vendar pa treba v tej zvezi omeniti tudi Prago in njeno novo slavistično revijo »Slavica«. Centralni položaj Prage, izredno ugodne razmere za slavistiko ravno na Češkem, odhod ruskega založništva iz Nemčije in sijajne organizatorične zmožnosti obeh urednikov »Slavie«, Hujerja in Murka, nas navdajajo z nado, da bo Praga

Jos. Lavtižar:

Zadnja pot na Svete Višarje.

V zračni črti, dolgi 16 kilometrov, se je ob jutranjem solnceu svetlikala cerkev na Svetih Višarjah.

Ko so na severu že skoro eno leto bobneli topovi ter so se mogočne države borile za prvenstvo, se Italija še ni odločila, na katero stran da prestopi; slutilo pa se je, da bo prelomila tridesetletno zavezniško pogodbo z Avstrijo in se pridružiila njenim sovražnikom. Slutnja se je uresničila. Binkoštno nedeljo 23. majnika 1915 so Italijani že prožili bombe proti Kaninu in Rombonu, v katerih obližju je stalo svetišče višarske Matere božje.

Želel sem se enkrat, bržkone zadnjikrat, obiskati to starodavno cerkev vrh gore.

V vasi se take reči hitro izvedo. Kmalu je prišla Bregarica v župnišče in rekla:

»Vsako leto smo hodili iz naše hiše na Svete Višarje, letos pa ne mislimo iti, ker se sliši, da bo vojska z Lahi.«

»Kar je že obvezano,« odgovorim jaz. »Menda že vozijo topove na Somdogno pod Montažem.«

»Nekaj bi prosila.«

»In to bi bilo?«

»Naša Cilka vedno vprašuje po Mariji na Višarjah in nima druge želje, kakor da vidi ta kraj. Ne morem več poslušati njenega nadlegovanja. Pravi, da bo šla sama na goro, če je ne vzamemo s sabo. Se v spanju govori o tem.«

višarski Mariji. Culico je dejala na glavo, križec pa držala ves čas v rokah, kakor da ne bi imela nobenega dražjega zaklada na svetu.

Pot se je pri angelju ločila od državne ceste in peljala najprej po senošetih, potem pa privedla do grabna, ob katerem je samevalo nekaj hiš za odpočitek romarjev. Od tu se je vspenjala strmo navzgor. Došla je naju četa vojakov z otovorjenimi mulami. Rekli so, da gredo na planino gradit barake za vojaštvo in kopat strelsko järke, ker bo v najkrajšem času vojska z Lahi. Cilka je nezaupno gledala tuje moze z ogroženimi obrazi in ščetinastimi brkami. Poleg tega je začela hoditi bolj počasi. Tožila je, da jo žulijo čevlji in da jih mora sezuti. Zvezala jih je in nesla čez ramo. Koga drugega bi bila zbadala peščena pot, deklica pa se je navedla že doma Evinih podplatov ter držala prav dobro korak z nami. Vendar se je nam smilila in eden izmed vojakov jo je dvignil na leseno mulino sedlo ter jo zavaroval tako dobro, da ni mogla pasti na nobeno stran na tla. »Dir singen noch die Vögelein« jej je dejal in v očeh so se mu zalesketale solze. Gotovo se je spomnil svoje družine, ki jo je moral zapustiti doma in oditi v vojsko.

»Uns kräichen aber die Raben« je dostavil njegov tovariš z resnim glasom.

Za Cilko je bilo sedaj novo veselje, ko je brezskrbno sedela na mulinem hrbtišču; le žal, da ta zabava ni trajala prav dolgo. Vojaki so namreč z mulami ostali na planini, naju pa je čakala še polurna hoja do vrha. Po grapah je ležalo precej snega, pot

pa je bila kopna. Kmalu se je začela prikazovati Montaževa glava, ki jej pravijo Nemci Brandkofel (2754 m). Ob vznožju gorovja se je odkrivala globoko zarezana in s skalovjem obdana dolina Zájzera, slična naši Planici ob izviru Save-Doline.

Pri zidanem znamenju na vrhu sedla se je obrnila pot na desno ter se vila ob hribu semintja. V hipu pa je zablestela ob žarkih večernega solca višarska cerkev. Cilka je kar gledala in nič govorila, v meni pa se je vzbudil težak spomin na bodočnost svetišča čeprav je bila takrat še prikrita usoda, ki je zadelo Svete Višarje štiri mesece pozneje.

Sla sva v cerkev. Cilka je zrla sva za mišljena v Marijino podobo na prestolu velikega oltarja, v tisto podobo, o kateri se ji doma velikokrat pripovedovali, katero pa si je predstavljala le v skrivnostni zavesti a sedaj jo je videla v resnici. Težko je povedati, kaj da čuti otrok ob taki priliki. Odraščeni človek, prevaran po raznih skušnjah življenja, gotovo ne dobiva tistih ne skaljenih utisov, kakršni se porajajo v prostem otročjem srcu, tako da bi bilo slednjč vendar res, da smo izgubili toliko sreči, kolikor smo pridobili na učenosti.

Potem je deklica položila križec na oltarjeve stopnice v zavesti, da ga je vztrajno nosila in srečno prinesla na vrh visoke gore. Povedal sem ji, kaj da pomeni križec, ki ga nese vsak romar, ko gre prvič na Svete Višarje. In razumela me je.

Proti večeru se je nabralo v romarski hiši precej božjepotnikov. Sedeli smo pri dveh dolgih mizah in se pogovarjali o raz-

in ž njo njena «Slavia» postala res to, za čemer sistematično stremi: centrum vsega slavističnega študija na svetu. To bi bilo ne samo velikanskega pomena za slovanško znanost, ampak za slovanstvo sploh!

Dnevne novice.

— **Slovenci!** Pozvali smo Vas, da manifestirate v nedeljo 28. t. m. po vsej Sloveniji proti nasilstvu Italijanov napram našim rojakom v Primorju. V ta namen naj se prirede shodi, sestanki, na katerih naj se ljudstvu obrazloži pomen manifestacije. Kjer je pa za ta dan že določena kaka prireditev (shod, koncert, gledališka igra), naj se s primernim nagovorom tej prireditvi da manifestacijski značaj. Ljubljana manifestira v ponedeljek 29. t. m. ob pol sedmih zvečer v veliki dvorani hotela Union. Uverjeni smo, da bo Slovenija in nje prestolnica Ljubljana tudi to pot storila svojo narodno dolžnost. **Akcijski odbor.**

— **Župni uradom!** Dne 25. t. m. ob sedmih zvečer je iz dosedaj še nepoznanega vzroka izbruhnil ogenj v vasi Gabrovka, župnije Zagradec na Dol. Ogenj je objel v četrt ure trem gospodarjem vsa gospodarska, z blagom napolnjena poslopja, dve-ma hiši in četrtemu kozolec. Zgorelo je vse do tal. Škoda gre v milijone. Podpisani župni urad se obrača tem potom do vseh p. n. č. župnih predstojnikov, da po možnosti z dovoljenjem škof. ordinariata odre-de denarne nabirke in jih upošlejo «Žup-nemu uradu v Zagradcu» na Dolenjskem. **Župni urad Zagradec.**

— **Nemška beseda za primorske Slo-vence.** Novosadski «D. Volksblatt» dne 26. t. m. poroča o ukazu furianskega prefekta za dvojezičnost neitalijanskih listov ter pri-občuje tudi «Stražine» komentar. Za nadalj-nje ukaze, ki na enak način zadevajo slo-venške in hrvatske liste v ostalih dveh ju-ljskih pokrajinah, list še ne ve. Vendar krepko obsodi ta čin italijanske oblasti in piše: «Naredba videmske prefekture na tak način krši in zatuje vse človeške in dr-žavljanske pravice, da mora to postopanje ves kulturni svet ožigosati kot čin barbar-stva.»

— **Direktna telefonska zveza Belgrad-Ljubljana.** Že za časa ministrovanja posl. dr. Drinkovića je poslanec Jugoslovanskega kluba interpeliral ministra dr. Drinko-viça glede skrajno slabe telefonske zveze med Belgradom in Ljubljano in zahteval direktno zvezo. Minister je zahtevi ugodil in dejal, da bo to zvezo takoj vpostavil, ko pride naročeni material. Par let je tra-velo, da se je ta sklep ministrstva za pošto realiziral; pred nekaj dnevi namreč je za-bela obratovati direktna telefonska zveza med Belgradom in Ljubljano.

— **Bolezen Stojana Protića.** Stojan M. Protić je zbolel letošnje poletje na influen-cii. Nekaj časa se je bil počutil po prestani bolezni precej dobro, tako da je cele dni predsedel v Narodni biblioteki, sedaj pa se ga je bolezen znova polotila, tako da ob-stoji resna nevarnost za njegovo življenje.

— **Imenovan je za kontrolorja avstrijs-ke državne tiskarne na Dunaju v VIII. či-slovnem razredu državnih uradnikov gosp. Avgust Janša.** G. Janša se je izučil v tiskarni Blaznikovih naslednikov v Ljublja-ni (1888) kot črkostavec. Deloval je v raz-nih tiskarnah v Zagrebu, Trstu, Gorici in Mariboru. Na Dunaj je prišel l. 1901 in delal pri listu «Jug» 2 in pol leta kot stavec in korektor. L. 1903. je vstopil v državno tiskar-nu, kjer je sedaj on edini Slovenec kot uradnik.

— **Iz Šmarja pri Ljubljani.** V «Slovenec» dne 20. oktobra je bilo objavljeno poročilo

o nočnem prepiru med postajnim odpravni-kom R. Pompelom in nekim kmečkimi fan-tom. G. Pompe me je v »Jutru« s svojim »Po-slanim« pozval, da s podpisom ponovim svo-je »laži«, za katere sem pa seveda priprav-ljen doprinese potrebne dokaze tudi pred so-diščem. Evo mojega podpisa. Torej, g. Pom-pe, na svidenje pred sodiščem. Se podpisu-jem s polnim, g. Pompetu že itak znanim ime-nom: **Franc Škerjanc.**

— **Nepoboljšljiv.** Dne 26. t. m. se je pred ljubljanskim okrajnim sodiščem vršila razpra-va proti g. Rudolfu Pompetu, postajnemu od-pravniku v Šmarju pri Ljubljani. Tožil ga je g. Jakob Perovšek, posestnik in načelnik ga-silnega društva v Šmarju radi obrekovanja. Pompe je bil obsojen in to tekom nekaj me-secev že v tretjič, tokrat na 2000 K globe, ozi-roma 14 dni zapore.

— **Ponižna prošnja.** V pisarni okrajnega šolskega sveta za ljubljansko okolico so zapo-sleni sedaj: 2 nadzornika, 2 učitelja, 1 urad-nik. Včasih pa je opravil vse to delo gospod nadzornik Gabršek sam. Pa pustimo to, naj bo že, kakor je. Prosimo samo, da bi se služba v tej pisarni uredila tako, da bi bila tudi po-poldne. Učitelji z dežele ne moremo samo ob dopoldanskih urah v Ljubljano, ker smo zaposleni s poukom veliko bolj dopoldne ka-kor pa popoldne. Marsikaj pa je potrebno ure-diti le z okrajnim šolskim svetom in gre ust-meno hitreje ter temeljiteje kakor pismeno. Stavimo tedaj ta, le nasvet: Naj ima, recimo »ta pravica nadzornik službo dopoldne, nad-zornik »brez portfelja« pa popoldne. Ako pa bi to ne bilo združljivo z dostojanstvom »brez portfeljnega« nadzornika, naj bi se tedaj pa vrstile ostale tri pisarniške moči. S tem bi se zelo ustreglo učitelstvu, ker bi ne hodilo več zaman trika na zaprta vrata okr. šol. sveta. Gospoda predsednika prosimo, naj avtoritativ-no uredi to tako, da bo prav za vse.

— **Otvoritev katoliške univerze v Nymwe-genu.** Dne 17. oktobra t. l. so v starem, zgodo-vinskem mestu Nymwenu na Holandskem na svečan način otvorili novoustanovljeno ka-toliško univerzo. Navzočih je bilo 7 škofov, zastopniki državnih in mestnih oblasti, rektorji državnih univerz in svobodne protestant-ske univerze v Amsterdamu, profesorski zbor nove univerze (30 po številu), mnogoštevilno dijaštvo in na tisoče drugega občinstva. Nym-wenski katoličani so poklonili novi univerzi srebrno verižico za rektorja in palico za pe-dela, oboje umetniško delo domačih zlatarjev. Prvi rektor magnificus nove univerze je prof. J. Schrijnen.

— **Državnim in okrajnim cestarjem na-znanjamo,** da smo morali iz tehničnih vzrokov preložiti občni zbor »Strokovne zveze državnih cestarjev«. Vrši se v nedeljo, dne 11. novem-bra t. l. ob pol 9. uri v Zidanem mostu pri Mozerju. Prijavite se vsaj 4 dni prej načel-stvu v Celju. — Načelstvo SZDC.

— **Smrtina nesreča na zagrebškem tram-vaju.** Na zagrebški električni cestni železni-ci je električni voz podrl na tla starejšega mo-ža Frana Pleiningerja in šel čezenj. Plein-ingerja je strašno pretrlo ter je v malo hipih izdihnil.

— **Nova akcija proti nepismenosti na Hrvatskem.** Pokrajinska uprava za Hrvat-sko in Slavonijo je razposlala na učitelj-stvo okrožnico, v kateri jih poziva, da povsod-i na šolah uvedejo tečaj za analfabete. Tečaj naj se dele na dva oddelka: v prvem naj se nepismeni nauče čitati in pisati, v drugem pa naj se vadijo v logičnem čitanju in se sploh izpopolnijo in utrde v pismeno-sti. Koncem drugega tečaja se mora pri-rediti javni izpit, kateremu prisostvujejo zastopniki šole in krajevnih oblasti. O iz-pitu se sestavi zapisnik z imeni vseh izpra-šancev. Temeljem tega zapisnika dobi po-tem učitelj za vsakega analfabeta, ki ga je

naučil brati in pisati, po 35 Din nagrade. Analfabetske tečaje bodo nadzorovali šolski nadzorniki.

— **Mestna knjižnica v Subotici.** Te dni so v Subotici otvorili novo mestno knjižni-co, ki šteje 64.000 zvezkov in je največja v Vojvodini. Knjižnica je splošno dostopna.

— **Kmetijski pouk po deželi: Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca novembra sledeča predavanja: V četrtek dne 1. novembra t. l. v Begunjah pri Le-scab, o kmetijstvu, Sustić. — V nedeljo dne 4. novembra t. l.: St. Vid pri Stični, o izboljšanju kmetijstva, Jereb. Zagradec, o krmiljenju in o sadjarstvu, Kofol. Kokra, o živinoreji, Hladnik. Zg. Bernik pri Cer-kljah, o vzgoji molzne krave in o mlekar-stvu, Pevo. Stara cerkev, okr. Kočevje, o gno-jenju, Golmajer. Hotederska, o sadjarstvu, Zdošek. Talčji vrh, Belokrajina, o kmetij-stvu, Konda. Vodice, o gnojenju, Marinček. St. Vid pri Ptuj, o boleznih rastlin, Zupanc J. Konjice, o kmetijstvu, Stamberger. — V nedeljo, dne 11. novembra t. l.: Pod-grad, o živinoreji, Gregorč; Jevnica pri Kresnicah ob Savi, o poljedelstvu in živino-reji, Jereb; Buševčas, o gnojenju, Ambrož; Ribno pri Bledu, o vzgoji molzne krave in o mlekarstvu, Pevo; Planina, okr. Logatec, o travništvu, Zdošek; Semič, o gnojenju, Konda; Kaplja, o živinoreji in sadjarstvu, Wernig; Sv. Lovrenc, okr. Ptuj, o rastlinskih boleznih, Zupanc J.; Kostrivni-ca, o kletarstvu in sadjarstvu, Stamberger.**

— **Po turško.** »D. Volksblatt« poroča: Kro-jajski mojster Dušan Miković v Rumi je bil dolžan krojaškemu pomočniku Mayerju 3500 Din. Za ta denar mu je zastavil dva živalna stroja. 19. t. m. pa je prišel Miković k Mayer-ju z enim orožnikom in enim policajem in za-hteval stroja nazaj, ne da bi poravnal dolg. Mayer se je upiral, nakar sta navzoča orožnik in policaj po vrsti pretepla Mayerja, njegovega očeta, mater, ženo in taščo in dala stroja slo-ma odnesti. Pristojne oblasti so izjavile, da orožnik in policaj nista imela nikakega na-loga za posredovanje v gornji stvari. Uvedla se je preiskava.

— **Oprostilna razsodba v procesu proti komunistom v Rimu.** Še le te dni se je vršila pred rimskim tribunalom razprava proti čla-nom izvršilnega odbora komunistične stranke, ki so bili od preobrata v preiskovalnem zapo-ru. Sodišče je izreklo oprostilno razsodbo, ker obtoženci niso izvršili nikakega zločina. Razen dveh, ki morata odgovarjati zaradi nekega drugega dejanja, so vse obtožence takoj iz-pustili iz zapore. Nacionalistični listi kome-ntirajo to dejstvo kot poizkus v dosego notra-njega pomirjenja.

— **Zahvala.** Neimenovan dobrotnik je podaril škofjskemu društvu za varstvo sirot v St. Vidu in Vincencijevi družbi v Ljubljani vsakemu po 100 Din. — Bog plačaj!

— **Na osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani** se razpisuje mesto ravnatelja. Za-teva se sposobnost za državno službo robče in strokovna sprema: pedagoška in komercialna pred-izobrazba in specialna sprema za vodstvo zavoda za čipkarstvo in žensko domačo obrt. Prejemki se določijo v zmišlu zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih z dne 31. julija 1923 št. 299 Ur. lista. Prošnje, opremljene v zmišlu čl. 12 cit. zakona, naj se predložijo do 15. novembra t. l. pri oddelku ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani. — Ministrstvo za trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani, dne 24. oktobra 1923. — Dr. Marn s. r.

— **Zmanjkale** je Jožetu Šerjaku na Pelcah pri Sp. Silivci 8 kokoši, vrednih 600 Din. Gospo-dinja Ana ni nikogar obdolžila, pač pa je prišel kmalu nato k njej orožnik in jo spraševal o tej tatvini. Obdolžen je bil te tatvine brivec Vincenc Godnov iz Trčiča. Godnov je povedal, da je res takrat kupil dva petelinčka, o kurah pa ne ve ni-

česar. Ker se mu ni moglo nasprotno dokazati, je bil Godnov oproščen.

— **Srečala sta fin. pripravnika Al. Zagorč in Fr. Zakrajšek** ob Boh. jezeru sinova lovškega ču-vaja Janeza Mlekūža Viktorja in Tineta, ki sta po-ljela v smeri od Ukance proti Sv. Janezu samotaj-voz sena. Precej za njima pa je šel njunin oče. Ne-kaj časa po tem srečanju pa je ugotovil posestnik Rozman iz Stare Fužine, da je nekdo gospodaril v njegovem seniku in mu odpeljal okrog 50 kg sena. Poznala se je po poti še precej časa senena sled. In zveza je bila tu, seno so ukradli Mlekūževi. S fantoma je sodišče že obračunalo. Oče Mlekūž pa je pred senatom dež. sodišča odločno zanikal soude-ležbo in pokazal v dokaz svoj čuvajski dnevnik, v katerem vpiše vsak večer, kaj je čez dan delal in kje je bil. Tudi je trdil, da ima sam toliko sena, da ga je že sosedom posojeval. Senat je starega Mlekūža oprostil, ker se sodniki le niso mogli uve-riti ali je mož kriv ali ne.

— **Za venec konjskih podkev** so se sprli v tr-govini z železnino »Merkur« v Kranju kovača Janez Jenko iz Zg. Brnika in France Blažun iz Senčurja s kovačem Sevnikom. Kupil je Sevnik venec konj-skih podkev za 365 Din. Ker je zbiral še drugo blago, je položil podkve v kot. Med plačevanjem pa je nenadoma opazil, da je odnesel nekdo njegov venec podkev povsem mirno iz trgovine, njemu pa je sledil še en mož. Zakričal je, in skočil je za njima trgovski pomočnik ter dohitel oba neznanca, današnja obtožena, par korakov od trgovine, kjer sta stala in se na videz prepirala. Vzel jima je podkve in jih nesel nazaj Sevniku. Pri obravnavi je France Jenko priznal, da je res odnesel pod-kve, da bi si pa kazen olajšal, je trdil, da je to napravil sporazumno z Blažunom, kar pa Blažun odločno zanika. Ker Jenko nikakor ni mogel do-kazati Blažunu niti najmanjše skrivide, je bil Blažun oproščen, Jenko pa je dobil 14 dni strogega zapore.

— **Zahtevajte povsod** našo domačo Ko-linsko cikorio izvršten pridelate za kavo. 6559 — **Opazujame** na današnji oglas tvrde bratov Brunskole v Ljubljani.

Gospodarstvo.

SPLOSNE DOLŽNOSTI DAVKOPLAČEVAL-CEV V IV. ČETRTLETJU 1923.

(Opozoritev Trgovske in obrtniške zbor-nice za Slovenijo v Ljubljani.)

I. Stanovanjski izkas.
Do dne 30. novembra t. l. morajo vsi po-sestniki hiš v Sloveniji in v Prekmurju vlo-žiti sami ali po svojih namestnikih pri pri-stojnih davčnih oblastvih hišne stanovanjske izkaze, če so hiše dane v najem, za v najem neoddana poslopja pa zaznamak prebivalcev takih poslopij. Tiskovine se dobivajo brez-plačno pri vseh davčnih oblastvih in davčnih uradih.

II. Davek na poslovni promet.
Davčni zavezanci, ki so dolžni voditi za davek na poslov. promet knjigo odpravljenega prometa (poleg trgovskih družb, zadrug itd. vsi obrati, katerih promet je presegal v letu 1922. vsoto 360.000 Din) in omenjenega davka za III. četrletje 1923 še niso odpremili, so dolžni odpremiti ga do 30. oktobra 1923 in hkratu predložiti prijavo. Zamudniki se še posebej opozore na svojo dolžnost ali s po-sebnim pozivom ali z javnim razglasom ter s zapretilom uradne ocene ter rednostnih glob.

Kdor vloži nepravilno prijavo, izgubi pra-vico pritožbe.

III. Dospelost direktnih davkov.
Dne 1. novembra 1923 dospo v plačilo vsi direktni davki za III. četrletje 1923. Davčni uradi so upravičeni jih po 14. novembru 1923 prisilno iztirjavati in zaračunavati poleg 6% zamudnih obresti še za opomin 4% terjane-ga zneska.

ih stvarih. Bili so koroški Slovenci iz Ka-palske in Ziljske doline ter iz Roža, vmes-tudi nekaj Nemcev od gorenje Drave. Naj-bolj me je zanimala družba štirih oseb iz Pontablja. Mati je imela v zibelki malo dete, očeta pa se je držal deček, star kakih pet let. Izvedel sem, da je dete doma nevar-no obolelo in njegova roditeljca sta obljubila, da bosta otroka, ako ozdravi, z zibelko vred prinesla na Sveto Vaušarje. To sta vestno iz-polnila. Lep vzgled zaupanja na božjo pomoč. Ako iščemo protekcijo pri ljudeh, zakaj je se bi iskali tudi pri svetnikih, osobito pri Materi Gospodovi?

Drugo jutro smo imeli po opravljeni cerkveni pobožnosti krasen pogled raz vi-šarske gore (1792 m). Po dolinah je stala sicer megla; zgornještajerski, solnograški in tirolski snežniki pa so se kazali v vsem veličastvu s svojimi belimi glavami. Po-sebno jasno se je dvigala piramida Velikega Zvonarja (3673 m) v zračne višave.

Prodajalec, ki so imeli svoje predmete razstavljene pred cerkvijo, so nas vabili, da naj kupimo spominke za dom. Cilka je iz-brala najprej za mater leskeč rožni venec, za starejšo sestro mašno knjižico, za drugo pa raznovrstne podobe in svetinjske.

Okrog osme ure zjutraj je prišlo na to-ro nekaj Zabničanov, ki so nam povedali, da je vojska z Italijo gotova reč in da je skrajni čas, da se rešijo cerkvene drago-cenosti. Takoj jutri bodo vzeli Marijino po-dobo, 60 cm visok kip, iz velikega oltarja. Romarji smo šli še enkrat v cerkev in se poslovili od višarske Kraljice, ki bo zapu-

stila kakor prva begunka svoj visoki pre-stol in odšla v nižavo. Ginjini smo stali v svetlišču, odločenem za razdejanje. Mnogi se kar niso mogli ločiti od cerkve ter si brisali solze iz oči. Čeprav človek v starejših letih rad ostavi mehka čuvstva in ne živi več toliko s srcem nego z glavo, vendar zadenejo tudi njega taki prizori do dna duše.

»Kaj pa zvonovi?« smo vpraševali.

»Najprej spravimo Marijo v zavetje, potem pride drugo na vrsto,« so odgovorili moje.

Vsak višarski romar se spominja ondot-nega blagolasnega zvonjenja. Kakor bi jih silšal še danes, tako živo mu donijo na ušesa klicarji tamošnjega zvonika. Zdelo se je, da je čutil tudi mrtvi bron tisto veselje, ki je navdajalo božjepotnike ob prihodu na goro. Težavna in dolga je bila njih hoja, strmo je peljala pot navzgor, toda ko so se s pri-jetnim soglasjem zvonov strinjala srca pri-šlecev v prijetno harmonijo, pozabljen je bil ves trud potovanja.

Vse to mi je hodilo na misel pri slovesu. Prav zato sem se želel posloviti tudi od zvonov. Cilki sem naročil, naj sede na cerkveni prag ter tukaj počaka, da pridem iz zvonika.

Višarski zvonovi so peli v mehkem tri-zvoku es—ges—hes. S številkami bi se za-znamovalo to zvonjenje po vzoru 1, 3, 5. Ker ima mehki trizvok otožen in mil značaj, vzbujalo je zvonjenje v srcu romarjev enaka čuvstva.

Veliki zvon je ulil Andrej Röder v Bo-ljaku leta 1771. Krasilo ga je četrto podob in sicer: Kristus na križu, Marija z Jezusom

v naročju, sv. Josip in sv. Jakob z romar-sko palico v roki. Napise je imel sledeče: »Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus im-mortalis, miserere nobis.« (Sveti Bog, sveti mogočni, sveti neumrjoli, usmili se nas.) Pod Marijino podobo se je čitalo: »Nos cum prole pia benedict Virgo Marija.« (Z mil-im Detetom naj nas blagoslovi Devica Ma-rija.) Okrog spodnjega roba so bile besede: »Ecce cruceum Domini, fugite partes adver-sae, viciit leo de tribu Juda, radix David ale-luja.« (Glejte križ Gospodov, bežite sovraž-ne moči, zmagal je lev iz Judovega rodu, korenina Davidova aleluja.) Ako pripomni-mo, da je imel veliki zvon poleg podob in napisov še mnogo drugih okraskov, moramo reči, da je bil sijajno okrašen. Teža 19 sto-tov (1064 kg).

Srednji zvon s podobama sv. Križa in sv. Josipa. Ob zgornjem in spodnjem robu se je čitalo, da ga je ulil zvonar Matija Gol-ner v Celovcu leta 1835, ko je bil v Zabnicah dekan Ignacij Hartwig. Teža 12 stotov (672 kg).

Mali zvon s podobama sv. Križa in sv. Ivana Evangelista. Ulit s srednjim zvonom leta 1835. Teža 6 stotov (336 kg).

Prišedli iz zvonika sem videl, da so tudi prodajalec, ki so imeli napolnjene svoje iz-lčbe z vsakovrstnim blagom, pospravljali svoje reči v zabojce. Videlo se je, da bo sve-tišče popolno zapuščeno in da za daljšo dobo ne bo več hodila božjepotnikova noga tu okoli.

Ampak kje je Cilka? Na cerkvenem pragu je ni bilo več in tudi nikjer v bližini.

Vsi klici so brezuspešni. Vpraševal sem lju-di, kar jih je še ostalo na gori, pa nihče ni vedel povedati o njej. Menda ni šla sama proti domu? Ako pridem brez nje domov, v kakih skrbih bo Bregarica! Pa saj me je vprav ona privedla do tega, da sem jo vzel s seboj. Po brezuspešnem iskanju sem se odpravil proti dolini. Kar priteče pogrešana z brega navzdol. Nad cerkvijo se vpenja namreč neki višji hrib in tjgor je šla de-klica z namenom, da bi raz te višine še kaj več videla kakor se vidi od cerkve.

Nazajgrede so nas že srečavali prvi to-povi, ki so jih konji z velikim trudom vlekli proti vrhu. Ob koncu grabna pa je stala straža, ki je zahtevala izkaz o naših osebah. Na pojasnilo, da smo šli že včeraj na goro, ko še ni bilo treba izkaznic, so nas pustili naprej.

Od tega dneva dalje so avstrijski vo-jaki vso višarsko okolico tako strogo za-stažili, da ni bilo mogoče iti nikamor več. Milostno Marijino podobo so zabnučanje srečno rešili, za zvonove pa je bilo prepozno. In ko so začele leteti granate, bežati je mo-ralo ondotno ljudstvo na vse strani. Poprej se je pripravljah Lah tako dolgo na vojsko, sedaj pa je izbruhnil vihar kar nenadoma.

Štiri mesece pozneje (16. sept. 1915) se je zrušilo višarsko svetišče v grobljo in zvo-novi so se raztopili v ognju. Pričužke vrsti-ce naj so jim nagrobni spomenik.

Božja pot je trajala od svojega začetka in do razsula cerkve 563 let. Bregarjeva de-setletna Cilka pa je bila zadnja romarica na Svetih Višarjih.

g Naročilo pisemskih znamk. Dne 23. t. m. se je vršila v Belgradu ofertalna licitacija za natis poštne znamke (količina 285 milijonov komadov, dobavljenih v 3 mesecih, franko Belgrad, embalaža: pločevinaste škatle). Licitacije se je udeležilo 12 tiskarn, med temi 10 iz inozemstva in 2 iz Jugoslavije (»Grafika«, »Novisad« in »Jugoslovanska tiskarna«, Ljubljana). Iz dolnje tabele je razvidno, da je ponudba »Jugoslovanske tiskarne« najbolj ugodna, »Slovenski Narod«, ki ima dobre informacije iz Belgrada, pa poroča v svoji večerajšnji številki, da bo najbrže sprejeta ponudba ameriške tiskarne, »ker je najsolidnejša«. — Ker je ameriška ponudba skoro najdražja in je treba poleg kontrolne komisije tudi še izdatke za transport, bo oddaja gorenjega naročila v inozemstvo gotovo ugodno uplivala na našo valuto in odpravila brezposelnost našega grafičnega delavstva, ki ga je danes nad 200 v državi!

»Grafika«, d. d., Novi Sad z embalažo, franko Belgrad . . .	Din 6,227.500
A. Haase & Komp., Praha, z embalažo, franko Belgrad . . .	Din 9,917.000
»Avstrijska drž. tiskarna, Wien, brez embalaže, franko Wien . . .	Din 1,729.600
Lauser Kares, Otto Elsner, Zürich, z embalažo, franko Belgrad . . .	Din 3,766.480
Meissenbach & Schöneberg, Berlin, z embalažo, franko Belgrad . . .	Din 3,667.778
Vangirard, Paris, z embalažo, franko Belgrad . . .	Din 6,734.160
Orel & Füssli, Zürich, z embalažo, franko Belgrad . . .	Din 3,531.655
»Jugoslovanska tiskarna«, Ljubljana, z embalažo, franko Belgrad . . .	Din 1,551.000
American Bank Note Comp., New York, z embalažo, fob New York . . .	Din 6,855.200
Thomas de la Rue, London, z embalažo, franko Belgrad . . .	Din 5,615.515
Češka graf. »Uniac«, Praha, z embalažo, franko Belgrad . . .	Din 6,697.500
Fr. Bruckmann, München, z embalažo, franko nemška granica . . .	Din 6,595.050

Nekatere inozemske tiskarne so oferirale za več vrst tiska in so vpoštevane zgoraj le najnižje vsote. — Stroške embalaže je treba vzeti najnižje z 230.000 Din. — Vsote inozemskih ponudb so preračunane v našo valuto po kurzu z dne 22. oktobra t. l., od tedaj so devize zopet poskočile. — Pri končni oddaji se bo skušalo dati prednost najdražji ponudnici — vsaj tako je posneti iz »Slovenskega Naroda« — o tem čitkajo tudi že vrabci po belgradskih strehah. Kako bo pa to vplivalo na naše denarno stanje in na domačo industrijo, to v državi SHS ne pride v poštev. Znamke domačega vseh evropskih držav so izvršene ali potom litografskega, offset- ali klisejskega tiska — edina Jugoslavija kot najbogatejša država ne utegne znova kapricirati na ameriški jeklo-rez, potem katerega so bili tiskani naši 10-dinarski bankovci. Luksus, ki pa služi le kot izgovor. Dobro bi bilo vedeti, koliko bodo znašale dijete, potni stroški itd. za državne kontrolne organe, ki bodo morali v svrhu kontrole tiska in transporta v Ameriko. Gotovo več, kot Din 1,551.000!

gg Žitni trg. Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 325 Din, ječmen 265 Din, oves 220—225 Din, koruza 235 Din, beli fižol 540 Din, pšenična moka št. 0 527.50 Din, otrobi 130—135 Din. — Tendence nespremenjena. — Na zagrebški produktni borzi so bile cene sledeče: pšenična moka št. 0 540 Din, pšenica 330 Din, koruza 250 Din, oves 250 Din.

g Pivovarska industrija v češkoslovaški republiki. L. 1922. se je produciralo v češkoslovaški v 591 pivovarnah 6,122.668 hl piva.

BORZA.

Cunih, 27. oktobra. (Izv.) Deviza: Pešta 0.0302, Berlin 0.00000000065, Italija 25.40, London 25.25, New York 560.7, Pariz 33.32, Praha 16.55, Dunaj 0.0007875, Bukarešt 2.62, Sofija 5.30, Zagreb 6.40, Varšava 0.00015.

Akademiki!

Dan na dan prihajajo iz krajev, kjer biva naš narod pod tujim jarmom, poročila o nasilnostih, ki se vrše nad njimi. Znana so nam. Krivica, storjena v Rapallu 12. novembra 1920 in brezštevilne krivice v času od leta 1918. do danes v Julijski Krajini, na Koroškem in drugje, naj li one ostanejo v naših srcih kot da bi jih ne bilo? Nas nič ne peče ogenj pogorelih domov na Primorskem? Nas ne spominja Gospa Sveta na rop naših zemelj? Pokazimo svojo narodno zavest, pomagajmo pri veliki nalogi osvoboditve neodrešenih bratov ter vstopimo v Akademsko podružnico Jugoslovanske Matice na univerzi kraljevine SHS v Ljubljani, ki se ustanovi 12. novembra 1923, na dan obletnice Rapalla. V imenu akademskih društev ljubljanske univerze: »Danica«, »Njiva«, »Zarja«, »Jadranc«, »Triglavec«, »Slovenski Jug«, »Borba«, »Udruženje«, Klub J. N. A. IZIC. — Pripravljalni odbor.

Primorske novice.

p Italijani proti Trstu. Zveza pomorščakov v Bariju je poslala na ministrskega predsednika Mussolinija brzojavko, v kateri protestira proti vsaki pomoči tržaškemu pomor-

stvu in zahteva celo, naj vlada ladje tržaškega brodarstva enostavno zapleni. Brzojavka kruto grdi »nove podanike« in dolži tržaške pomorske kroge, da so bili vedno v službi avstrijskega kapitalizma. Brzojavka je vzbudila v Trstu umljivo razburjenje. Mestni župan Pitacco in mnogoštevilne korporacije so poslale v Rim protestne brzojavke.

p Umrla je v Ložah pri Vipavi učiteljica vdova gospa Ivanka Mercina, mati učiteljev Franca, Ivana in Josipa Mercine. Pokojnica je bila sestra glavnega urednika tržaške »Edinosti« Maksa Cottiča in posestnika in gostilničarja na Martinovi cesti v Ljubljani g. Joška Cottiča. Svetila ji je večna luč! Preostanim naše iskreno sožalje!

Štajerske novice.

š Celjsko mestno gledališče. V ponedeljek 29. in torek 30. t. m. gostujejo člani Narodnega gledališča v Ljubljani s Petrovičevim tridejanskim dramo »Mrak«. Vloge so zasedene: Ilija Vujin — g. Milan Skrbinšek, Jekica — gđc. Netka Gorjupova, Marta Vujin — gđc. Angela Rakarjeva, Vasilij Stanič — g. Edvard Gregorin, Rada Stanič — ga. Polonica Juvanova. Režira g. Skrbinšek. Začetek ob 8. uri zvečer.

Ljudska visoka šola v Ljubljani.

Prav pojmovana naloga »ljudske visoke šole« je ta, da se mladini v pošolski dobi in pa odraslim obojega spola na znanstven, a vendar razumljiv način govori in proži prilika za porazgovor o visokih vprašanjih, ki se tičejo življenja in ki pogostoma stopajo pred vsakogar izmed nas in sicer ne toliko v kolikor izvršuje ta ali oni poklic, ampak osebno v kolikor si človek, oziroma sočlovek, državljani, Slovenec, svetovljan.

Ljudska visoka šola ne podaja toraj strokovnega znanja, to je znanstvenih resnic s tega ali onega področja samih in tudi ne poklicnega, to je takega znanja, ki bi se dalo v dotičnikovem poklicu praktično porabiti; kaj takega ima gojiti strokovna ali ljudska in meščanska šola ali v ta namen prirejeni »tečaj« (kurzi). Ljudska visoka šola marveč podaja svojim poslušalcem, kakor premišljeno svetuje znameniti filozof in sociolog M. Scheler (»Universitäts und Volkshochschule«), znanstvo v takih živih sintezah, da bo v stanu celega človeka izobraževati in oblikovati, njegovo dušo oplojevati in bogatiti.

Zato pa bi s pravim duhom prešinjena ljudska visoka šola bila predvsem drugim poklicno izobraževališče za vse plasti našega naroda, zlasti za delavca, ki je ob modernem načinu industrijskega dela postal stroj, moral postati stroj, ker je to delo čestokrat takšno, da ga ne izvršuje človek, temveč — samo njegova roka ali noga. In z ozirom na delavca se izobraževalni problem glasi: na kak način bi kdo, ki je v svojem poklicu le kolesce, izven poklica lahko bil obenem človek?

Da bi se na tak, drugod že vpeljan način začelo tudi izobraževanje našega ljudstva, priredi »Akademski socialno-pedagoški krožek« za širše občinstvo ciklus predavanj, ki bodo med seboj vezana po idejni niti: socialni in etični prepovedi! Predavanja se bodo vršila na univerzi ob nedeljah ob 10. uri dopoldne ter se začno dne 4. novembra.

In sicer bodo pod vidikom »socialni in etični prepovedi« ter v nastopnem redu predavali:

O potrebi nove orientacije (univ. prof. dr. K. Ozwald); — O zgledih iz živalstva (univ. prof. dr. I. Hadži); — O življenjskih temeljih rodbine (dr. A. Breclj); — O zakoniti zaščiti rodbine in dece (univ. prof. dr. J. Polec); — O osnovnemilstvu (gđc. A. Stebljeva); — O strokovnih šolah (univ. prof. ing. Jar. Foerster); — O srednji šoli (višji šol. nadz. I. Wester); — O grozečem nastajanju duševnega proletarijata (univ. prof. dr. M. Vidmar); — O nalogah občine (publicist Fr. Erjavec); — O pijančevanju udamem narodu (doc. dr. I. Robida); — O kinu (Fr. Čibaj); — O umetnostni politiki (sodni sv. A. Lajovic); — O časopisju (dr. I. Birs); — O cerkvi (univ. prof. dr. R. Kušej); — O verstvi in naboženstvu (Fr. Terseglav); — O lepi knjižni in javnih knjižnicah (pisatelj Fr. Finžgar); — O gledališču (dr. Stanko Majcen); — O telovadnih in športnih organizacijah (višji šol. nadz. E. Gangl); — O narodnostni ideji (prof. dr. V. Rožič).

Raznoferosti.

r Deset milijonov vojni invalidov. Mednarodni delovni urad je ugotovil, da je svetovna vojna pustila za seboj nad 10 milijonov invalidov. Od tega odpade na Francijo 1 milijon 500.000, na Veliko Britanijo 1.170.000, na Nemčijo 1.537.000 in na Italijo 800.000. Večina pohabljenih mož je v najboljših letih; od 25—45 let. Ogromen del invalidov pripada delavskemu stanu in je brez lastnega premoženja. Vse države skrbijo za invalide z rentami, ki pa nikjer niso zadostne za obstanek. Po vseh državah živijo invalidi pri oddaji državnih služb večjo ali manjšo prednost, toda države same nikjer ne morejo zaposliti vseh invalidov. Zato so povsod invalidi pri-

tegnili tudi zasebne delodajalce, da sodelujejo v zaposlenju invalidov. Ponekod temelji to sodelovanje na svobodnem sporazumu z vlado, drugod pa na zakoniti obveznosti. Poslednje velja v Nemčiji, Avstriji, Italiji, Poljski, Rumuniji in Jugoslaviji.

r Zlato v mrliškem pepelu. Neki ameriški zobozdravnik je opazil na zlitinah zlata, ki mu ga je prodajal neki mešetar, velike razlike. Radovednost ga je gnala, da poišče izvor zlata. Po zapletenih poizvedbah je končno dognal, da je mešetar dobival zlato od lastnika nekega krematorija. Leta je sejal pepel sežganih mrličev ter tako dobival iz njega zlato zobe, ki jih ima več ali manj vsak Američan. Tako so torej za svoje nade ogoljufani tisti, ki se dajo po smrti sežgati, češ da se na ta način izognejo vsakemu oskrnjenju.

r Z jadrnico okoli sveta. Francoski športnik Gerbault je te dni na svoji 9 m dolgi in 10 ton vode odrivajoči jadrnici dospel v New York. Vožnja od Gibraltarja do New Yorka je trajala 142 dni. V tem času je prestal Gerbault tri silne viharje, katerih eden je trajal 20 dni. Viharji so mnoge naprave male jadrnice močno poškodovali, valovi so vdrlji v notranjost in odnesli s krova mnogo opreme in pitno vodo. Gerbault je prestajal strašno žejo in lovil dežnico. Enkrat je bil dva dni nezavesten in jadrnica prepuščena sama sebi. S hrano so ga dvakrat preskrbeli veliki oceanski parniki, ki so pluli mimo njega. Kljub vsem naprom in nevarnostim je Gerbault očaran od lepote svojega potovanja in hoče sedaj s svojo jadrnico nastopiti potovanje okoli sveta, ki bo trajalo približno tri leta.

r Med kraljico in kraljico je razlika. V neko elegantno angleško letovišče, kamor rada zahaja od leta do leta tudi angleška kraljeva družina, je bila odposlana brzojavka naslednje vsebine: »Kraljica pride z vlakom ob 5. uri 10 min.« Mlada telegrafistka, ki je brzojavko sprejela, si ni mogla kaj, da ne bi bila zaupala važne novice svojemu prijatelju, kljub temu, da se ne sme uradnih tajnosti izdajati. Tudi prijateljica ni obdržala novice zase, ampak jo je brž zaupala svojim prijateljem in znankam. Tako je šlo naprej od ust do ust. In ob 5. uri se je nabralo vse polno ljudi pred kolodvorskim poslopjem. Ob 5. uri 10 min. je res prišel vlak, a kraljice ni bilo nikoli nikjer. Le vlakovodja je izročil postajnemu načelniku majhno skrinjico in šele zdaj so se množici odprle oči. Postajni načelnik je bil namreč navdušen čebelar, pa si je dal poslati »kraljico« za svoj panj. S smehom in jezo se je vračalo radovedno občinstvo v mesto.

Pridobivajte novih naročnikov!

Rusko zračno brodogje.

Zadnjič smo poročali, da je naročila ruska vlada na Angleškem 50 najmodernejših letal.

Dosedaj je bilo skoraj vse, kar je v zvezi z ruskim letalstvom, v nemških rokah. Nedavno tega je prinesla pariška »L'Illustration« o tem daljši članek. Francozi se za letalstvo poleg Amerikancev najbolj zanimajo in to daleč pred vsemi drugimi evropskimi državami. Samo lansko leto so si napravili 3000 zračnih bojnih letal; prav tako spremenijo lahko tudi številno zasebno brodogje v zračno armado.

Po premirju bi bila morala tudi Nemčija prepustiti vojna letala Franciji. Najvažnejšega brodogja pa Francozi niso dobili, ker je bilo že prej odletelo v Rusijo. Tako niso dobili samo lepega števila letal, temveč tudi letalce in tostročne mehanike. Seveda vsi Rusi s tem niso zadovoljni, zlasti ne ruski letalci, ki so se bojevali v vojski na strani antante. Seveda pa niso vsa letala na Ruskem nemškega izvora. Nekaj je bilo že do sedaj francoskih in angleških, prej se nahajajočih v carjevih armadah ter v armadah Kolčaka in Wrangla. Pred kratkim so naročili sto Fiat-letal tudi v Italiji. A vodstvo ruskega bojnega zračnega brodogja ima poleg poveljnika Znamenskaja vendarle Nemec Belling.

Na polju potniškega zračnega prometa imajo Nemci še važnejšo vlogo, tam so neomejeni gospodarji. Prvo besedo ima družba Junker iz Dessau. Profesorja Junkerja imenujejo Amerikanci evropskega Edisona; je pa francoskega pokolenja in ena najbolj izrazitih osebnosti v nemškem letalstvu. Na izredno dobrem glasu so njegovi laboratoriji v Dessau in Aachenu; napravili so v njih nešteto eksperimentov za zboljšanje motorjev. Svet komisarjev je nedavno sprejel načrt Junkerjeve družbe za letalno črto skozi Rusijo od Švedske do Perzije. Črta že obratuje.

Leta 1921. je ustanovila ruska vlada družbo »Derulufte« — deutsch russische Luftschiffahrtsgesellschaft —; z letali Fokker opravlja službo na 1200 km dolgi črti Petrograd—Berlin v devetih urah. Na tej črti so vpeljali v letošnjem marcu tudi pošto zračno vožnjo dvakrat na teden. Za časa letošnjega velikega sejda v Nižnem Novgorodu je poslovala redna zračna služba med tem mestom in Moskvo. Lansko leto so pa napravile kavkaške republike pogodbo z neko nemško tvrdko, in je vpeljala ta družba zračni promet na črti Moskva—Vladikavkaz—Tiflis, torej čez gorovje Kavkaz čez. Družba »Derulufte« je istočasno vpeljala tedensko potniško zračno službo med Moskvo in Harkovom; in prav takrat so začeli tudi s poletji med Königsbergom in Rostovom ob

dolnjem Donu. Za vožnjo med Moskvo in Harkovom so določili dvojno železniško ceno za čas pa štiri ure in pol — 670 km. — Za časa vzorčnega sejma v Kijevu je vpeljal »Derulufte« zračno službo med Kijevom in Harkovom ter med Kijevom in Moskvo; letos poleti je pa začela obratovati črta Harkov—Odesa in pa črta Harkov—Sebastopol. Projektirana je tudi zveza Moskva—Taškent, 800 km. Ne vemo, če že deluje. Vpeljali bodo tudi zvezo Berlin—Harkov, 30 ur; potem pa skoraj pet držav zvezo Königsberg—Kovno—Riga—Reval—Petrograd—Helsingfors.

Ljubljanske novice.

lj Somišljenike v Ljubljani in okolici opozarjamo, da se gotovo udeležijo manjši stacijskega zborovanja proti italijanskemu nasilstvu v ponedeljek ob pol 7. zvečer dvorani »Unionac«.

lj Tovariši akademiki! Zopet je posegla naše vrste kruta smrt! Včeraj je umrl v dež bolnici tov. medicenec Lojze Gril, doma iz Gorice. Pogreb bo v ponedeljek (točneje objavimo na univerzi in v anat. institutu) izprijem mrtvašnice dež. bolnice. Pozivamo vse tovariše in tovarišice, da spremlijo umrlega tovariša na njegovi prezgodnji zadnji poti. — Društvo medicincev v Ljubljani.

lj Zvestoba za zvestobo! Kakor vsako leto, tako je tudi letos poklonil generalni konzul bratske češkoslovaške republike gosp. dr. Otokar Beneš v proslavo 28. oktobra dneva češkoslovaške osvoboditve, Jugoslovanski Matici, kot naši osrednji narodni obrambni organizaciji, znesek 5.000 dinarjev. Iskreno zahvalo gospodu generalnemu konzulu za njegov plemenit dar, še bolj iskreno zahvalo pa za njegov opomin vsem osvobodjenim, da je njihova dolžnost skrbeti za blaginjo neodrešenih. Naj bi si vzeli vsi Jugoslovenci opomin g. gen. konzula k srcu! Naj bi pa tudi cenili z dejanjem dokazano geslo zvestoba za zvestobo, ki je fundament odnosa med češkoslovaškim in jugoslovanskim narodom!

lj Uradne ure pri ravnateljstvu Južne železnice. Poroča se nam, da bodo od ponedeljka, 29. oktobra naprej uradne ure pri ravnateljstvu Južne železnice deljene in sicer od 8 do pol 1. ter od 3. do 5. popoldne.

lj Vzdrževanje in poprava vojaškega pokopališča v Ljubljani. Podžupan dr. Stanovnik in občinski svetovalec Moškerc sta vložila občinskemu svetu sledeči samostalni predlog: 1. Zastopstvo avtonomne mestne občine Ljubljana, naj nemudoma skuša zainteresirati državno upravno in vojaško oblast, da iz svojih sredstev primerno uredi in prevzame skrb za vzdrževanje vojaških grobov in pokopališč predvsem v Ljubljani, pa tudi v celi Sloveniji v sporazumu z občinskimi in župnijskimi zastopi; 2. Naj se neglede na uspeh te akcije takoj določi primeren znesek za zasnilo popravilo vojske pokopališča pri Sv. Križu in naloži izvršitev te naloge stavbnemu odseku.

lj Ustavljeno sodno postopanje. Preiskavatelj je bila uvedena proti gosp. Francu Gorjupcu delovodji tob. tovarne, je radi pomanjkanja dokazov ustavljena.

lj Rokodelski dom. Jutri ne bo rednega tedenskega predavanja v Rokodelskem domu zaradi skupne narodne manifestacije v »Unionac«. Prihodnje predavanje bo v ponedeljek, dne 5. novembra.

lj Predavanje Stolne prosvete, določeno na ponedeljek, dne 29. oktobra, je vnovič preloženo, ker se vrši istočasno med tem sklicani manifestacijski zborovanje v dvorani »Unionac«. Cenjene člane naše Prosvete nujno vabimo, da udeležijo tega zborovanja polnoštevilno.

lj Oder Krakovo-Trnovo ponovi danes zvečer ob pol osmih (ne ob sedmih) v Kolezijski ulici »Užitkarjev, ljudsko igro v treh dejanjih, spisal dr. Al. Remec. — K obilni udeležbi vabi odbor.

lj Frančiškanska prosveta. V torek, 30. t. m. ob 8. uri zvečer bo v društveni dvorani jako zanimivo predavanje: »O mezdah in plačah«. V sred. 31. t. m. bo odborova seja. Ker je seja važna, zaprosimo vse odbornike!

lj Šišensko prosvetno društvo naznanja, da se vrši v ponedeljek, dne 29. t. m. ob pol 8. zvečer predavanje. Predaval bo g. dr. Šarabon: Poti na Japonskem.

lj Pojasnilo. Gosp. Ivan Logar, strojevodja na državni železnici, stanujoč v Spodnji Šiški št. 13, nas prosi, da ugotovimo, da on z nekim Logarjem iz Šiške, ki je bil te dni obsojen zaradi nakupa nekakega jermena, ni istoveten in s celo zadevo ni nobeni zvezi.

lj Bosanski tepihi. V izloženem oknu Urad za pospeševanje obrti je razstavila državna tkalnica tepihov v Sarajevu bosanske tepihe iz najfine barvrodne angleške in bosanske volne, ki so na obeh straneh enako izdelani. Vzroci so perzijski, angorski, arabski in bosanski. Tepihi bodo razstavljani in na ogled strankam od ponedeljka do petka vsak dan od 8. do 12. ure v pisarni Urada za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22, kjer se bodo sprejemala tudi naročila. Ob tej priliki se bomo drobno razprodalo tukaj se nahajajoče blago po zelo ugodnih cenah.

lj Tatvine v tobačni tovarni. V ljubljanski tobačni tovarni so prišli na sled precej razvili tatvini tobačnih izdelkov, katere niti vodijo v glavnem v strojni oddelek. Storitveni so vsi potrebni koraki, da se vsi krivci izsledijo, negledno ali so navadni zemljani ali višji gospodje, ki je absolutno nedopustno, da bi radi nekoliko umnoževanje trpele stotine vestnega in poštenega delavstva.

Ij Cisto zastoj ne dobiš blaga za obleke v novi trgovini »Danica« na Turjaškem trgu št. 1 (prej Preskrbovalnica), pač pa po izredno nizkih cenah in le dobro, solidno blago. Opozorjamo na današnji oglas.

Ij Opozorjamo, da se je tvrdka I. Maček, stara, priznana solidna trgovina z oblekami, preselila v hišo Pokojninskega zavoda na Aleksandrovi cesti 12, kjer prodaja še nadalje po izdatno znižanih cenah. 6358

Seja magistratnega gremija.

Ljubljana, 26. oktobra.

Magistratni gremij je imel danes ob 8. zvečer svojo sejo, katero je vodil župan dr. Perič.

Gospodarske zadeve. (Poročevalec mag. nadsvetnik Jančič.) Prošnja družbe Aloma Comp. za postavitev kioskov v raznih krajih mesta se je odklonila, odklonila se je tudi prošnja družbe Clamor za postavitev kioska pred Emono. — Smrekar Josip, Piškrnikova, Ocvirkova, Fickerjeva in Brenc se odškodujejo za poljske sadeže v višini 4368 Din. — Pasji davek se odpiše Ivanu Vončini in Karlu Počivavniku za dva psa. — Pečenje kostanja se je dovolilo Mariji Erklavici in Mariji Kovačič. — Prošnji Udruženja vojnih invalidov za prodajo v kioskih se je ugodilo. — Tereziji Bezjak se je dovolila lopa mesto stojnice na Tržaški cesti. — Dovolila so se stojnice Mariji Vidmar na Karlovske cesti, Mariji Kurbos na Tržaški cesti in Mariji Hostnik na Vodnikovem trgu.

Stavbne zadeve. (Poročevalec nadsvetnik dr. Rupnik.) Uporabna dovoljenja so se podelila Vzemal posojilnici za novo hišo, Čeponu za novo vilo pod Rožnikom, Kuharju za novo hišo, Smielowskemu za novo vilo, Cigoju za novo hišo, Metodu Taborju za novozgrajeno nadstropje, Mihelečiču za novo gospodarsko poslopje, Alešu Zalazniku (predava lokalca) in Slogradu (predava pisarne). — Stavbna dovolila so se podelila: družbi dr. Černe-Naglas za novo štiri nadstropno hišo ob Aleksandrovi cesti poleg palače Kreditne banke, dalje Briglezu za novo hišo, za zgradbe gospodarskih poslopij Združenim mlekarjem, Kramer Viljemu, Petru Štepiću, Koutnyju Otonu in Konsumnemu društvu v Šiški. Skladišče bo zgradila Zvonarna, nov visok dimnik hotel »Slon«, čistilnica Indus in Flere žebeljak.

Stavba telovadnice na trgu Tabor. Nadsvetnik dr. Rupnik je nato stavil predlog, naj gremij izda stavbno dovoljenje Sokolu I za stavbo telovadnice na trgu Tabor. Član gremija obšč. svetovalec Moškerc (SLS) je stavil predlog, naj se stavbno dovoljenje ne podeli. Utemeljeval je svoj predlog s konstatacijami, ki bodo ljubljansko javnost, ki se zanima za usodo trga Tabor, zanimala.

»Trg Tabor je bil zamišljen kot park v vsej in razvedrilo celega mestnega vodmatskega in športnega okraja. Ta park je prejšnji občinski liberalni svet žrtvoval kliki ljubljanske sokolske frakcije ter napravil iz njega nekaj nerodnega, neokusno ograjenega travnika, popolnoma pokvaril ves trg Tabor kot celoto in z ozirom na okolico. Trg Tabor nima sedaj nobenega lica, nobene estetske oblike, pust je in prazen, kakor kraški grm, ko ga je burja opihala in pomendrala. Ni bilo dosti, da se je Sokolu I dovolila zgradba neokusne tribune nasproti samostana lazaristov ter da služil prostor med Vidovdanske ceste in to tribuno samo odlaganju raznega gradbenega materiala, ampak moralo se je, da bo mera polna, dati še stavbno dovoljenje za novo telovadnico ob fronti na Škofjo ulico. Kljub temu ne bi nič imeli proti tem poslopijem, ako bi se z njimi ublažila stanovanjska beda. Prepričani pa smo, če bi privatnik hotel zidati na podoben način sebi stanovanjsko hišo, kakor bodo Sokoli zidali svojo telovadnico, bi mu stavbni urad tega ne dovolil, češ da ni v stavbni črti, da ne bo harmonije z ostalimi poslopiji v okolici. To je že zareskateri delavec ali uradnik čutil na lastni koži. To pa gre za regulacijo ceste Sokolu, ali izpeljavo vodovoda ali elektrike, takoj je ves magistratni službeni aparat pokonci in sili v delo. Če pa gre za ureditev kakšne nove ceste, kjer si je delavec ali javni namešteneec s trudom postavil hišico, tedaj je stavbnemu in gospodarskemu uradu nikamor ne mudi in se odlašja nad leto z otvoritvijo ceste.

Ne glede na navedene razmere, moramo pač pripomniti, da se niso prav nič upoštevale želje svetovod pri stavbnem ogledu, okoliških posestnikov pa sploh k ogledu niso vabili. Čemu torej to stavbni red predpisuje, je težko reči. — Upošteva-

le se niso niti korporacije, ki imajo v bližini svoje dobrodelne zavode. Ob sokolskih veselicah pozno v noč pa bodo sosedje imeli šum in hrup cele noči. Če mestni policijski predpis in hišni red prepovedujejo igranje godbe po stanovanjih preko 9. ali 10. ure, ali naj isto ne velja za veselice, ki se vrše in se bodo vršile na takem javnem prostoru, kakor je trg Tabor, do poznega jutra?

Pri telovadnicah in stavbah, ki so določene za veliko množino ljudi (§ 98), pa sme stavbno oblastvo po njih legi in njih kakovosti v ineh javnih in policijsko-javnih ozirov odrediti izjemna določila za njih napravo. In kaj je mestni magistrat v tem oziru napravil? Razen tega smo radovedni, ali se bo mestni stavbni urad potrudil, da obvesti o rešitvi stavbinske prošnje tudi prizadete sosedje hišne posestnike na trgu Tabor. Kdaj pa je bi? stavbnemu ogledu sploh povabljen ali celo zaslišan kak mejaž?

Z ozirom na navedene okoliščine je predlagatelj dejal, da ne more glasovati za predlog dr. Rupnika, sklicujoč se tudi na mnenje bivšega župana ljubljanskega Ivana Hribarja, ki gotovo ni bil proti zaizdavi trga Tabor iz animoznosti proti Sokolu.

Župan dr. Perič je na to dal na glasovanje predlog člana gremija Moškerc, ki je bil odklonjen in se je stavbno dovoljenje Sokolu I. podelilo. Član gremija Moškerc je na to izjavil: »Proti sklepu, ki je po mojem mnenju nezakonit, vlagam protest in izjavljam, da se proti njemu pritožujem. Protest in napoved ugovora sta se zabeležila v zapisnik.

Gasilske zadeve. Gremij je nato vzel na danje poročilo gasilskega nadzornika g. Koleča o zadnjem požaru pri Rastoharju. Gremij je vzel na znanje izjavo župana dr. Periča, da bo uradno poročilo odstopil od javnemu pravdnictvu.

Vestnik S. K. S. Z.

VABILO NA OBČNI ZBOR SLOV. KRŠČ. SOC. ZVEZE V LJUBLJANI.

Dne 15. novembra (četrtek) t. l. se vrši v Akademskem domu* v Ljubljani ob pol desetih dopoldne občni zbor SKSZ.

Pozivljamo vsa včlanjena društva in organizacije, da pošljejo na občni zbor gotovo vsaj po enega zastopnika z legitimacijo društvenega odbora, ki ga upravičuje za glasovanje.

Zaradi 8. točke dnevnega reda (poročilo in sklepanje o spremembi pravil in o sestavi ter obveznosti Poslovnika) je potrebna navzočnost 3/4 delegatov.

Zastopniki društev, ki pridejo na občni zbor, imajo pravico do polovične vožnje v dneh 14., 15. in 16. nov. (Doma kupijo cel listek do Ljubljane, pri občnem zboru dobe potrdilo prisotnosti, s tem potrdilom in doma kupljenim listkom se vozijo 15. in 16. nov. brezplačno domov).

Na delo za procvit krščansko-socialne prosvete!

Ljubljana, 26. oktobra 1923.

Dr. Josip Puntar, t. č. poslevodeči podpredsednik.

* Občni zbor bo v Akademskem domu poleg Uniona in Vzájemne posojilnice, ne pa v Ljudskem domu, kakor je bilo prvotno javljeno v Vestniku SKSZ.

Narodno gledališče.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

28. oktobra nedelja: »Psoglavci«. Izven Slavnostna predstava pod protektoratom češkoslovaškega generalnega konzulata v Ljubljani. Izven. (Začetek izjemoma ob 7. uri.)

29. oktobra ponedeljek: Zaprt.

30. oktobra torek: »Sevilski brivci«; gostuje ga. Wesel-Polla in baritonist g. Boris Popov. Red C.

31. oktobra sredo: »Psoglavci«. Red D.

1. novembra četrtek: »Rigoletto«; gostuje ga. Wesel-Polla. Izven.

2. novembra petek: »Evgenij Onegin«. Red A.

3. novembra sobota: »Sevilski brivci«; gostuje ga. Wesel-Polla. Red F.

4. novembra nedelja: »Psoglavci«. Izven.

5. novembra ponedeljek: Zaprt.

Posestnike slavnostne predstave »Psoglavci«, ki se vrši danes v nedeljo 28. oktobra, opozorjamo, da je začetek izjemoma že ob 7. uri.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

28. oktobra nedelja: »2 X 2 = 5«. Izven.

29. oktobra ponedeljek: »Gospa z morja«. Gostuje ga Marija Vera. B.

30. oktobra torek: Zaprt.

31. oktobra sredo: »Gospa z morja«; gostovanje ge. Marije Vere. Red A.

1. novembra četrtek: »Smrt majke Jugovića«. Red C.

2. novembra petek: »Judite«; gostovanje ge. Marije Vere. Red E.

3. novembra sobota: »Danes bomo tihi«. Izven.

4. oktobra nedelja: ob 3. popoldne »Povodni mož«, mladinska igra, igrajo otroci mestnega liceja. — ob 8. zvečer »Gospa z morja«. Izven.

5. novembra ponedeljek: »Azazel«. Red F.

Prihodnji teden gostuje v operi »Brivec Sevilske« znameniti ruski lirčni baritonist Boris Popov. Dosedaj je gostoval v Zagrebu, Beogradu, Pragi, Brnu, Bratislavi in drugod, povsod z največjim uspehom.

Smrt majke Jugovića. Dramska pjesma u tri pjevanja od Ive Vojnovića. — Ta dramatizacija je res pjevanje ne pa drama. Jedro Vojnovićeve pesniške predelave je že starogrški motiv: Spartanka ubije sina, ki je pobegnil iz boja. Majka Jugovičev pa prisili svojega devetega sina Damjana, edinega, ki se je rešil s Kosovega polja, da se vrne in tam umre junaške smrti pod turškim mečem. Narodna pesniška pripoveduje o materi, ki umrje slednjič sama od bridkosti, da je padlo vseh njenih devet sinov. Vojnović je postavil v igro mater-furijo, ki ji je dolžnost se biti in pasti pred sovražnikom več kakor ljubezen do otroka. Za nas, sodobnike velike vojne 1914—1918, je te vrste aksion, ki ga je postavila na čit epike previdnost in modrost arhaičnih ljudskih pastirjev, nenaraven in odbijajoč. Vojnović je vzel samo zunanje dejanje, kakor si ga je zamislil, mu dal blesteči jezik, mu kot simbolik v tretjem dejanju pripel v okvir Kosovsko devotko, guslarja — narodnega pevalca, starico in njegovega vnuka; notranjost gonilne sile dejanja in osebe so pa enostavno podane kot dovršeno dejstvo. So in ne postajajo, s čemer je upravičena označba pjesma, in ker je prirejena z velikimi efekti za oder, dramska pjesma in nič drugega.

Vprizoritev na našem odru se je izvršila v režiji g. Rogoza izvrstno. Epičnost je bila zavedno povdarjena ter je zlasti v glavni vlogi ga. Rogoza ustvarila dovršen tip majke Jugovičev. Njen melodiozni glas se je razvijal v patetični pesnikovi besedi v herojsko pesem, ki te je v zvezi z zunanjo igro popolnoma prevzela. Iz kora snah je že po svoji vlogi devete snah Angelijske stopila ga. Šaričeva. Pohvaliti moram tudi go. Juvanova, ki je igrala starko, in zlasti Kosovsko devotko go. Danilo-Balatkovo. G. Rogoz kot Damjan-Jugovič mi je bil nekoliko presalonski, dočim je g. Skrbinišek kot guslar bil na mestu celo v pesmi, ki jo poje. Igra se je vprizorila v originalnem besedilu. Po mojem naziranju bi sodila na oder kot slavnostna predstava ob raznih državnih praznikih bolj kakor v redni repertoar.

Dr. L. R.

Ljudski oder.

Četrtek, dne 1. novembra (praznik Vseh Svetih):

Začetek ob 8. uri zvečer.

»Mlinar in njegova hči«.

Predprodaja vstopnic od pondeljka naprej vsaki dan od 5.—7. zvečer v pisarni Ljudskega odra. Igra »Quo vadis« se ponovi meseca novembra.

Prosveta.

pr »Lisinskijev« vokalni koncerti so v Zagrebu vedno glasbeni dogodki prvega reda. Mešani zbor izvaja na svojih koncertih najrazličnejše skladbe iz vse svetovne literature ter z veliko vmemo prireja tudi cerkvene koncerte. Del cerkvenega koncerta vrši se tudi v Ljubljani dne 3. novembra ob 8. zvečer v Unionski dvorani, kjer izvaja »Lisinski« slavno Palestinskijevo mašo »Missae papae Marcellae«. Poleg te maše izvaja še 4 stare italijanske madrigale. Vstopnice za ta koncert se dobivajo v Matični knjižarni.

pr Koncert pianista Antona Trosta. V ponedeljek, dne 5. novembra zvečer ob 8. v dvorani Filharmonične družbe priredi znani naš najboljši pianist g. Anton Trost svoj klavirski koncert, na katerem izvaja Bachove, Brahmsove, Skrjabinove in Chopinove skladbe. Natančni spored javimo. Vstopnice so od srede dalje v predprodaji v Matični knjižarni.

Dijaški vestnik.

d »Zarjanec! V torek, dne 30. t. m. ob 8. zvečer se vrši v veliki dvorani Akademskega doma redni semestralni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Branje in odobrenje zapisnika. 2. Poročila odbornikov, klubovih načelnikov in letopisca. 3. Volitev društvenega razsodišča. 4. Poročila revizorjev. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti. Udeležba je obvezna za vse redne in izredne članke ter društvene novince, gg. starešine, tov. Dančarji in Borci so vljudno vabljeni. — Ivan Tomič, t. č. predsednik.

d Evharistični odsek CAM ima danes ob pol 19. uri v Marijanski kapeli molitveno uro z blagoslovom. Vsi tovariši, tudi nekongregantisti, iskreno vabljeni.

Orlovski vestnik.

Vlošni zapisnik za odseke in krožke ima zopet v zalogi društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom). Zapisniki so mehko vezani, enake oblike kakor so blagajniški dnevnik in stanejo, manjši zvezek (12 listov) Din 4, večji zvezek (24 listov) pa Din 6.

Šišenske Orlice prirode danes, 28. oktobra, ob pol 8. zvečer v samostanski dvorani v Spodnji Šiški igro »Goslarica naše ljube Gospe«.

Turistika in sport.

Ilirija: SK Celje. Danes ob 15. se vrši na igrišču Ilirije prijateljska nogometna tekma med SK Celjem in kombiniranim moštvom Ilirije. Celjsko moštvo je simpatičen gost, ki je tekom letošnje sezone lepo napredovalo, v prvenstveni tabeli celjskega okrožja zavzema prvo mesto. Moštvo se je v poslednjem času zelo izpopolnilo v tehničnem oziru, ohranilo pa je tudi vso poštrevnost, s katero se je od nekdaj odlikovalo. — Juniorji Ilirije igrajo ob tričetrt na 14. predigro s SK Panonijo.

Poizvedovanja.

Našlo se je 10 moških ovratnikov. Dobijo se Hrenova ulica 9.

Naročajte »Slovenca«!

Uničujte podgane z ratolom!

Dobiva se v lekarnah drožerijah in pri oddelku Ratol Veterinarije kem. d. d. Zagreb, Frankopanska 18. Telefon 19—77.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Cas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenc. v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
26. 10. 21 h	735.7	17.0	0.7	d. obl.	—
27. 10. 7 h	736.2	15.6	0.8	v. obl. j. z.	—
27. 10. 14 h	735.4	19.5	1.4	jasno j. z.	—

Zobotehnični atelje

Friderik Hr. Zins

ordinira

od 5. novembra 1923 naprej v palači Ljubljanske kreditne banke, Dunajska cesta 1 a.

Dr. Démeter Bleiweis--Trsteniški

strokovni zdravnik za NOTRANJE BOLEZNI in za BOLEZNI v NOSU in VRATU — ordinira od 25. OKTOBRA zopet REDNO od 3. do 5. popoldne na Kongresnem trgu št. 15.

čevljarski stroj (Flachmaschine) prav dobro ohranjen, je naprodaj. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 6993.

Postrežnico sprejem od 7.—10. ure dopoldne. Ljubljana, Kralja Petra trg 3/L, levo. 6916

šivilja se priporoča na dom. Obenem se priporočam za oslabele živčne bolezni za ELEKTIRIZIRANJE in MASIRANJE. — Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod »MASAZA«. 6831

Prodajalko z večino prakso v izvežbanu, z dobrimi izprijčevili, sprejmo v večjo trgovino v Ljubljani. — Ponudbe na poštni predal št. 121, Ljubljana. 6855

žagar za venecijanko

dobi stalno službo, plača po dogovoru. Hrana in stanovanje za neozojene v hiši. Sprejmejo se tudi oženjeni, katerim se preskrbi stanovanje. Samo resni in zmožni žagarji naj se zglašijo osebno ali pisмено pri FRANC KUNSTLER, parna žaga in mizarstvo v Litli. 6870

žegnanje na Laverici

28. t. m. Prvovrstna kubinja in pristna vinska kapljica. Solidna postrežba v prostorih GOSTILNE OGRIN se priporoča Fr. Mehle, gostilničar in mesar. 6912

Vsako soboto in nedeljo

sveže domače koline

in prvovrstno VINO nudi

gostilna Vidmar (Težak)

Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 5.

Kompanjona

SPREJMEM za staro dobrovpeljano tovarno, dobiček izkazljiv — vodna moč — s primernim kapitalom. Ponudbe pod »Leta 1896 - 6907« na upravnistvo lista.

DEKLICO

za razna dela sprejme tvrdka VOJNO-VIO & Cie., Ljubljana, Dunajska cesta.

Mirim

delikatna čokolada je neprekosljaliva! — Poskusite!

MIRIM, MARIBOR.

Kuharica vajena vseh gospod. del, ISČE službe v malo županišče. Naslov v upravi lista pod št. 6922

SPREJMEM posebno dobro izvežbanega čevl. pomočnika z večletno prakso za šivanje delo. Hrana in stanovanje v hiši, plača od 500—600 K tedensko. — JAMAR, BLED. 6913

Fina kuharica

z dobrimi sprijčevili, SE ISČE k mali rod. ali proti dobri plači za Beograd, za takoj ali pozneje. Predstaviti se osebno pri dr. BENKOVIČU, Bleiweisova cesta 4/L.

Figure 1. The effect of the concentration of the *Agaricus bisporus* spores on the growth of *Agaricus bisporus* on the substrate.

Mlinske stroje

vseh vrst v prvovrstni izvršitvi.
Naprave modernih mlinov. —
Preuredbe že obstoječih mlinov.
— Silosa in tavanjske žitnice
ter naprave za transport žita
dobavljajo točno tovarna strojev
in podjetje za zgradbo mlinov

BRACA MACHAU & VADRENA

Pardubice, Češkoslovaška.
Glavno zastopstvo za SHS:
Braća Fischer d. d.
ZAGREB, Pantovčak 5.

Pavel Šimenc

kopališki VRTNAR pri Sv. Križu
PRI LJUBLJANI — priporoča cenjenemu
občinstvu svojo veliko zalogo lepih

Krizantem

v raznih barvah, kakor tudi veliko-cvetne
KRIZANTEME. — Prevzame popravila
v popravilo grobov s cveticami. Se pri-
poroča za izdelovanje nagrob. VENCEV,
KOPKOV, kakor tudi različnih ARA-
ZMAJEV po zmernih cenah. Naročila se
sprejemajo tudi vsako dopoldne na trgu:
v stajnici od »Impeja«.

Ceno češko perje!

1 kg sivega skublj. 65
Din, polbelega 80 Din,
belega 90 Din, boljšega,
100 in 120 Din, puha
150 in 180 Din, najboljša
vrsta 225 Din. Pošilja
prosto carine proti
povzetku od 300 Din višje prosto pošt-
nine. Zamenja in vrnitev dovoljena.
Vzorci zastoj. Dopisi le na Benedikt
SACHSEL, Lobez št. 159 pri Plznu,
Česka. — Poštni paketi iz Češke v
Jugoslavijo rabijo okoli 14 dni.

Mirno stanovanje

obi takoj v novi hiši v Ljubljani, kjer
posodi varno 25.000 Din. Večja soba, ma-
soba uporabna za kuhinjo, kopalnica,
in pritlik. na lepi solnični legi. Pred-
post imajo mirne samske osebe in zak.
vez otrok. Naslov pove upr. pod št. 6849.

Premog
— IZ RUDNIKA TRBOVLJE —
cement stalno v zalogi
pri H. PETRIČ, sedaj Gospodarska
cesta 16 — nasproti Kolizeja. 6262

Poču

dovito nizkih
cenah kupi-
te letos
voljeno blago

za ženske in
SUKNO za
MOSKE ob-
leke, in tudi
vso drugo

manufakturno robo v veletrgovini R.
STERMECKI, Celje. Trgovci engros-
cene. Radi splošn. pomanjkanja de-
narja treba povsod štediti in je dolž-
nost vsakega, da se pelje v Celje in
poskusi enkrat kupiti v veletrgovini
R. STERMECKI.

Mojim cenjenim odjemalcem je gotovo še
v dobrem spominu

»Plemenita kosa«

katero so letošnjo sezijo dobili od mene.
Vljudo naznanjam, da bom tudi prihod-
njo sezijo oddajal »Plemenite kose« v
komisijo ter prosim svoje cenj. odjemalce
in druge interese, da mi takoj nazna-
nijo približno množino in dolgot, koliko
bi potrebovali, da bom zamogel točno z
vsako množino postreči. Za kvaliteto kos
se prevzame stalna garancija in se vsaka
kosa, ki bi ne odgovarjala zahtevam kme-
tovalca, zamenja za dobro. Priporočam
se za obilni odjem. — MIH. OMAHEN,
glavni zastopnik za Slovenijo, Višnjagora.

Predilnica za žimo

Leo Matajč

(Anton Globočnik)

Stražišče pri kranju

dobavlja vsako množino
vseh vrst

ZIME

za zimnice, tapetniska in
sedlarska dela.

KUPIM 50 VAGONOV LEPIH

metrskih BUKOVIN DRV

Kupim dalje DVE obrabljene PISARNI-
ŠKI MIZI. — Ponudbe za drva franco
vagon na upravo lista pod »DRVA«.

Glavno skladišče in delavnica tvrdke

Friedrich I Haaga, Maschinenfabrik
Wien

Glavno zastopstvo ZAGREB, Račkoga ul. 7 a.
Vse naprave za mesarje, klobasičarje in tvor-
ničarje salam. Stalno veliko skladišče strojev in
sestavni delov. Brušenje izvršuje takoj in poceni

V nedeljo, dne 11. novembra ob 3. popoldne bosta prodajala
Knez in Zupančič iz Ljubljane na prostovoljni javni dražbi

5 zemljiških parcel

nad bivšo Treo-tovo opekarno na Brdu pri Viču, kat. občina Zgornja
Šiška. Parcele vsebujejo

priznано dobro pečarsko ilovico

na kar se posebno opozarja.

Vdova Aleksandra Halbrohr i drugovi Subotica

Telefon: št. 10., 71., 570. preko železniške proge. Telefon: št. 10., 71., 570.
Internacionalni špediteerji. Transport poštstva v lastnih zaprtih vozovih. UVOZ, IZVOZ.

Slaven d. d.

Zagreb
Hlica 52

knjižarna, tiskarna
in veletrgovina pa-
pirja in pisalnih po-
trebščin.

PRIPOROČA p. n. gg. odvetnikom, občinskim,
državnim in zasebnim uradom svoje bogato
skladišče: Vse PISALNE POTREBŠČINE —
TRAKOVE za pisalne stroje — KARBON- in
INDIGO-PAPIR — ŠAPIROGRAF-aparate in
valjce — KONCEPTNI in KANCLJSKI papir
— KUVERTE — PAPIR za pisalne stroje —
PAPIR v mapah — PIVNIK — REGISTRA-
TORJE — MAPE za shranjevanje spisov. —

Prevzema vseh vrst tiskovine v izvršitev po
najnižjih cenah. 6641 B

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinarje.)

BAKRENO KOTLARSTVO:
»Jugometalija«, Kolodvorska ulica št. 18,
dvoršče.
ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE
Ivan Bogataj, konces. elektrotehnično
podjetje, Sv. Petra cesta 30.
Jože Markeš, Jesenice 54, Gorenjsko.

KLEPARJI:
Remžgar & Smerkol, Florijanska ul. 13.
Korn T., Poljanska cesta št. 8.

KONC. AKUMULATORSKO PODJETJE:
Ivan Hebein, Ljubljana, Gospodarska
cesta št. 14.

STAVB. IN OALANT. KLEPARSTVO:
Ferenc & Fucha, Ljubljana, Mirje št. 2

MEHANIČNA DELAVNICA:
pisalne, računske, razmnoževalne in dru-
ge pisarn. stroje popravila in prenavlja
Ludovik Baraga, Šelenburgova ulica 6/1.

PARNA PEKARNA:
Jean Schreyer nasled. Jakob KAVČIČ,
Gradišče št. 5.

SPEDICIJSKA PODJETJA:
»Cehoslavija« d. d. Sodna ul. 3. Tel. 463.
Ranzinger R., Cesta na juž. železn. 7-9.

TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLNČNIKI:
Mikuš L., Mesni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:
Fran Erjavec, pri »Zlati lopatic«, Valva-
zorjev trg št. 7.

ZALOGA POHIŠTVA:
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta št. 17.

Veliko industrijsko podjetje

ISČE za svojo tehniško pisarno v Zagrebu diplomiranega

mašinskega

ali

elektro-ingenieura

z večletno prakso na polju elektrotehnike. — Pogoji so: perfektno
znanstvo srbsko-hrvatskega in nemškega jezika. — Ponudbe z refe-
rencami naj se pošljejo pod šifro: »INGENIEUR II-598« na Inter-
reklam d. d. Zagreb, Palmotičeva ulica 18.

UNITED STATES LINES

v NEW-YORK iz Southamptona - Cherbourg

Leviathan

30. oktobra, 20. novembra, 15. dec.

Iz Bremena čez Southamptona in Cherbourg v New-York

George Washington

29. decembra

Pres. Arthur 22. dec. America 31. okt. 1. decem.

Pres. Roosevelt 7. nov. 12. dec. Pres. Fillmore 21. novembra

Pres. Harding 14. nov. 16. jan.

Odhod iz Southamptona in Cherbourg 1 dan pozneje.

Vse podrobnosti pri naslednjih naslovih:

UNITED STATES LINES

Zastopstva:

Beograd: Palata Beogradske Zadrage, Preko Hotel Bristolja,
Zagreb, Središnje Savez Hrvatskih Seljačkih Zadruga,
Mihanovičeva ulica 2, Preko puta Kolodvora,
Ljubljana, Brodarstvo Zjedinenih Ameriških Držav, Du-
najska cesta 29.

Sarajevo, Savez Hrvatskih Seljačkih zadruga za Bosnu i
Hercegovinu, Aleksandrova ulica 52.

Sušak, Banka za Pomorstvo.

Kontinentalno društvo za trgovino z železom

KERN I DRUG - ZAGREB

POSLOVNICA: Mažuraničev trg 23. — ZALOGE: Zagreb, Osljek in Bel-
grad. — Telefon: 15-44. — Naslov za brzojave »Ferrokontinent«.

ŽELEZO V PALICAH, plosko in okroglo železo. Traverze, betonsko že-
lezo, črno-pocinjena bela pločevina, žebliji, vijaki, žica, trgovski lijak itd.
CEVI ZA PLIN in vodovod, črne in pocinjene, cevi za paro (Mannesman-
cevi za bušenje, cevi iz litega železa, odvodne, rebraste cevi, spojni deli
vsake vrste.

ARMATURE, potrebščine za instalacije, banje, sanitarne naprave. 6344

Takoj na razpolago

več stanovanj

v novo zgrajeni hiši

v centru mesta z vsemi udobnostmi in
pritiklinami.

Pismena vprašanja naj se oddajo pod
»UDOBNOST 6801« pri listu »Slovenec«.

Jugosl. importno in eksportno podjetje Ing. R. Pečlin

Stroji za vsako industr., lesno in kovinsko; poljedelski stroji in orodje; lo-
komobili in motorji; vseh vrst stiskalnice; veletrgovina železa za stavbeno
in konstrukcijske svrhe. Tovarna poljedelskih strojev, livarna za železo in
kovine F. Farik izdeluje vse predmete iz litega železa v vsaki množini in
velikosti točno po modelih, armature iz medi in kovin za vsako potrebo.

Maribor Trubarjeva ulica 4. Telefon interurban št. 82.

Garantirano popravljeno

Lokomobili Wolf - Lanz

10-20, 15-25, 20-32, 26-42,
30-49, 40-65, 55-82, 70-100,
85-120, 100-150, 135-175,
145-195, 200-300, 300-400,
400-600 HP zgrajeni v letih
1913-1921. — Enoletno tvor-
niško jamstvo. — Prvorazred-
no, generalno popravljeno. —
Temeljito preizkušeno. — Se
kurijo z vsakim gorivom. —
OGLEDITE SI naše stalno skla-
dišče 20 LOKOMOBIL!

Braća Fischer d. d.
ZAGREB, Pantovčak 5.

NAZNANILO.

Tvrdka FRIC ZEMLJIC, vinograd-
nik in veletrgovina vina iz LJUTO-
MERA vljudo naznanja gg. gostilni-
čarjem in restavratorem, da je v hiši
g. Ivana Lapajne v Novem Udmatu
pri Ljubljani OTVORILA ZALOGO
PRVOVRSTNIH ljutomerskih VIN ter
se bode potrudila cenj. odjemalce naj-
boljše postreči in se priporoča za
obilen obisk. 6821

Gradbeno podjetje

Arhitekt

V. KRAINER & Co.

Jesenice. (Gorenjsko).

Stavbna vodstva:

Ljubljana, Domžale,
Zagreb.

Izvršuje privatne in indu-
strijske stavbe, proračune,
: načrte, cenitve, posebnost :
: oddelci za arhitekturo. :

OBLASTV. AVT. CIV. INŽ.

A. ŠTEBI

tehn. pisarna, LJUBLJANA, Dunajska
cesta 1 a (v palači Ljublj. kred. banke).
Projektira elektr. centrale, posvetuje obče-
ne in privatnike ter daje strok. mnenja.

KISELJAK

ZAGREB BEOGRAD
Hlica št. 69. Balkanska ul. 25
Tel. 18 Tel. 30-05

Brzojavi: »Stroj«

Zaloga centrifug za mleko, izdelki
Škodinih zavodov.

PRODA SE HÖCKERJEV

parni stroj

16 k. s. polstabilen. Ogledati ga je mo-
goče v obratu pri Löwu in Comp., Stárke-
fabriks- A. G., SUBOTICA.

P. n. šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet do-
speli najboljši šivalni stroji

Gritzner

v vseh opremah.

Pouk v voženju ter krpanju
perila in nogavic (štofanje)
brezplačno EDINO le pri:

Josip Petelinc
Ljubljana, Sv. Petra nasip.

Mesarji in eksporterji mesa — pozor!

PRODA se trgovska HIŠA z veliko klav-
nico in prekajevalnico na križišču želez-
nic. Obrat zelo velik. Najbolj prometna
točka Jugoslavije. Cena nizka. Zelo ugod-
no za eksporterje senu. — PRODA se
tudi kmetiško POSESTVO blizu Velikov-
ca ter KRASNA VILA na Salzburškem.
Cena zelo nizka. — Naslov in podatke
pri Hinko Privšek, realisti. pisarna, Ljub-
ljana, Miklošičeva cesta 18. 6766

Glad i drug
preje

FILIP HAAS I SINOVI

Jelačičev trg 28 ZAGREB Prvo nadstropje
Na debelo Na drobno

Preproge	Garniture za mize in postelje
Tekači	Zavese
Tkanine za pohištvo	Volnena preginjala
Zastori	Kodi
Stôres	Posteljne odeje

Premog
Drva
Oglje

Excelsior - cement

1. strešna lepenka
najboljši! // najcenejši!

pri
„Impex“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

Telefon 70, 349.

Pozor!

VSI SVETI!

Pozor!

Krizanteme

velikocvetne vseh barv, kakor tudi krasne košate, nizke bele lončkih, dekoracije palm, lavorjev in drugih rastlin za okinčanje grobnic in grobov.

VEZANJE

krasnih vencev, nagrobnih šopkov ter druge novosti za aranžiranje rdeče bukove vejice in vsakovrstne odrezane cvetlice. — Vzorci za ogled na razpolago. — Cene nizke.

Vrtnarstvo IVAN ŠIMENC, Gradlišče 12, Ljubljana

I. del. kons. društvo v Ljubljani

priporoča svojim ljubljanskim članom:

1. Svojo kuhinjo na Kongresnem trgu št. 2, kjer dobi vsak član solidno postrežbo. — Kosilo: juha, meso, dve prikuhi 9 Din. — Večerja 6.50 Din.

2. Svojo točilnico ravnotam. Nikogar se ne sili k pijači, članom se pa postreže s ceno in dobro kapljico.

3. Svojo manufakturno zalogo v bivših prostorih Kleinmayer-Bambergove trgovine na Kongresnem trgu. Člani naj se prepričajo, da so tu najceneje postreženi z dobrim in trpežnim blagom.

4. Poslovalnice: Dunajska cesta št. 36, Zaloška cesta št. 15, Celovška cesta št. 1 in Vič-Glince, kjer dobe vse v gospodinjstvu potrebno blago.

Nečlanom se ne daje. Kdor želi postati član, naj se prijavi v poslovalnici, ali pa v pisarni: Kongresni trg št. 2. — Člani dobe koncem leta 3% popust; dobiček, ki ga napravi zadruga, je pa last zadruga in v korist vsem članom.

Na upanje se ne daje.

Člani z dežele naj posetijo naše poslovalnice, kadar pridejo v Ljubljano.

PAPIR
in
pisalne
potrebščine.

'Jadran', Dane Singer in drug

ZAGREB, Frankopanska ulica 8 in Prilaz 31.

PAPIR in PISARNISKE POTREBŠČINE na debelo. — LASTNA TOVARNISKA IZVRŠITEV: TRGOV. KNJIG, NOTESOV — PREPISNIH KNJIG — ZVEZKOV — RAČUNSKIH KNJIG — RISALNIH BLOKOV — KORIAN-DOLI in SERPENTIN (zmajev) — REGISTRATORJEV in FASCIKLJEV za ureditev spisov. — BOŽIČNI NAKIT v veliki izbiri. 6641 A

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D. V LJUBLJANI

ZVONARNA

ustanovljena leta 1767, dobavlja priznane prvovrstne bronaste ZVONOVE čistih glasov po konkurenčnih cenah v kratkih rokih.

Zahlevajte cenik!

Ugodna prilika!

Radi bolezn

v Mariboru takoj naprodaj

dvonadstropna hiša, 20 let stara, s 1410 m² zemlje. Posestvo leži poleg velikega križišča ob dveh cestah in ob železnici ter je obdano z novo ograjo. Zelo pripravno za vsako trgovsko ali industrijsko podjetje.

Kupec dobi v lastno uporabo tako j

dve lepi sobi (po 5.75×4 m) in veliko predsobo, primerno za stanovanje ali pisarne. Ravnotako lepe, obokane in suhe kleti, primerne za skladišča. — Električna razsvetljava! — Cena zelo ugodna! — Naslov pove uprava lista pod št. 6886.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Odgovorni urednik: Mihael Moškerc v Ljubljani

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

Oblastveno dovoljena razprodaja

Ker nameravamo oddelek za pletenine, trikotažo in perilo popolnoma opustiti, prodajamo od ponedeljka, dne 29. oktobra, vse v to stroko spadajoče blago po

globoko znižanih cenah.

V poštev pridejo različne volnene modne jopice, jumperji, sviterji, čepice, dokolenice, gamaše, floraste, svilene in Patent-nogavice, nogavice za gospode, volneno in bombažasto normalno in Jaegrovo perilo, različno perilo za dame in gospode, izgotovljeno iz najboljšega batista, šifona in cefirja, predpasniki iz kretona in klota, svilene in etaminaste bluze, dalje vsakovrstni žepni robci, triko in glase rokavice, ovratniki, kravate kakor tudi razna kosmetika in galanterijsko blago.

Razprodaja se vrši samo toliko časa, dokler traja zaloga.

A. & E. SKABERNE.